

Szaknyelvoktatók és -Kutatók Országos Egyesülete
*The Hungarian Association of Teachers and Researchers of
Languages for Specific Purposes (SZOKOE)*

XVI. SZOKOE SZAKNYELVI KONFERENCIA
Budapest, 2016. november 11-12.

**SZAKNYELVHASZNÁLAT: A TUDOMÁNY ÉS A SZAKMA
NYELVÉNEK ALKALMAZÁSA**

SZOKOE 16TH ANNUAL CONFERENCE
Budapest, 11-12 November 2016

***THE USE OF LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES:
THE USE OF THE LANGUAGE OF SCIENCE AND
PROFESSION***

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Idegen Nyelvi Központ

*Budapest University of Technology and Economics
Centre of Modern Languages*

XVI. SZOKOE SZAKNYELVI KONFERENCIA

Budapest, 2016. november 11-12.

SZAKNYELVHASZNÁLAT: A TUDOMÁNY ÉS A SZAKMA NYELVÉNEK ALKALMAZÁSA

A konferencia helyszíne:

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Budapest, 1111 Egry József u. 1., „E” épület

A konferencia védnöke:

Dr. Andor György, egyetemi docens dékán
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar

A szervezőbizottság tagjai:

Besznyák Rita
Bocz Zsuzsanna
Fischer Márta
Németh Bernadett
Pálincás Magdolna
Sárvári Judit

Lektor:

Jon Marquette

Technikai munkatárs:

Bács Ferenc

SZOKOE 16TH ANNUAL CONFERENCE

Budapest, 11-12 November 2016

**THE USE OF LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES:
THE USE OF THE LANGUAGE OF SCIENCE AND
PROFESSION**

Conference venue:

Budapest University of Technology and Economics
(1111 Budapest, 1 Egry József Street, Building E)

Patron of the Conference:

Dr. György Andor, associate professor dean
BME Faculty of Economic and Social Sciences

Conference Organising Committee:

Rita Besznyák
Zsuzsanna Bocz
Márta Fischer
Bernadett Németh
Magdolna Pálincás
Judit Sárvári

Proof-reader:

Jon Marquette

Technical assistant:

Bács Ferenc

Program

November 11. péntek

Helyszín: BME E épület

09.00 – 11.00	Regisztráció (I. em. aula)
11.00 – 11.15	Megnyitó (I. em. A előadó)
11.15 – 12.15	Plenáris előadás (I. em. A előadó) Dr. Veress József (BME GTK, Üzleti Tudományok Intézet) <i>Gazdaság, politika, nyelv: tükrök által homályosan</i>
12.30 – 14.00	Ebédszünet
14.00 – 15.30	Kerekasztal beszélgetés (I. em. A előadó) <i>Szakember, nyelvész, profi – Ki képezzen, kit és hogyan?</i> Moderátor: Fischer Márta Felkért hozzászólók: > Kóbor Márta (Pécsi Tudományegyetem) > Szabó Csilla (BME) > Dudits András (Szegedi Tudományegyetem) > Balogh Dorka (Pázmány Péter Katolikus Egyetem)
15.30 – 16.00	Kávészünet (IV. em. 405.)
16.00 – 17.20	Szekció előadások (IV. em. 403, 404, 406, 407.)
17.20 – 17.40	Kávészünet (IV. em. 405.)
17.40 – 18.40	Szekció előadások (IV. em. 403, 404, 406, 407.)
18.50 – 19.30	SZOKOE Közgyűlés (V. em. 505.)
19.40 –	Fogadás (I. em. aula)

November 12. szombat

Helyszín: BME E épület

9.20 – 11.00	Szekció előadások (V. em. 501, 502, 503, 504.)
11.00 – 11.20	Kávészünet (V. em. 505.)
11.20 – 12.20	Szekció előadások (V. em. 501, 502, 503, 504.)
12.20	Konferencia zárása (V. em. 505.)

Programme

Friday, 11 November

Venue: BME - Building E

09.00 – 11.00	Registration (1 st floor Aula)
11.00 – 11.15	Opening (1 st floor Lecture Hall A)
11.15 – 12.15	Plenary session – Keynote speech (1 st floor Lecture Hall A) Dr. József Veress (Budapest University of Technology and Economics, Faculty of Economic and Social Sciences, Institute of Business) <i>Economy, politics, language: through a glass, darkly</i>
12.30 – 14.00	Lunch break
14.00 – 15.30	Round-table discussion (1 st floor Lecture Hall A) <i>Specialist, linguist, professional – Who shall train whom and how?</i> Moderated by Márta Fischer Invited participants: > Márta Kóbor (University of Pécs) > Csilla Szabó (BME) > András Dudits (University of Szeged) > Dorka Balogh (Pázmány Péter Catholic University)
15.30 – 16.00	Coffee break (4 th floor 405)
16.00 – 17.20	Presentations (4 th floor 403, 404, 406, 407)
17.20 – 17.40	Coffee break (4 th floor 405)
17.40 – 18.40	Presentations (4 th floor 403, 404, 406, 407)
18.50 – 19.30	Annual General Meeting (for SZOKOE members) (5 th fl.505)
19.40 –	Reception (1 st floor Aula)

Saturday, 12 November

Venue: BME - Building E

9.20 – 11.00	Presentations (5 th floor 501, 502, 503, 504)
11.00 – 11.20	Coffee break (5 th floor 505)
11.20 – 12.20	Presentations (5 th floor 501, 502, 503, 504)
12.20	Conference closing (5 th floor 505)

SZEKCIÓ ELŐADÁSOK

PRESENTATIONS

November 11. péntek 16.00 – 17.40

Friday, 11 November 4.00 p.m. – 5.40 p.m.

	E ép. IV.em.403 <i>Building E, 4th floor 403</i>	E ép. IV.em. 404 <i>Building E, 4th floor 404</i>	E ép. IV.em. 406 <i>Building E, 4th floor 406</i>	E ép. IV.em. 407 <i>Building E, 4th floor 407</i>
	KULTÚRAKÖZVETÍTÉS, FORDÍTÁS, TOLMÁCSOLÁS <i>Intercultural communication, translation, interpreting</i>	TANTERV, TANANYAG, MÓDSZER <i>Curriculum, syllabus and material design</i>	SZAKNYELVI MŰFAJKUTATÁS, DISKURZUSELEMZÉS <i>Genre and discourse analysis</i>	TERMINOLÓGIA, LEXIKOLÓGIA <i>Terminology, lexicology</i>
	SZEKCIÓELNÖKÖK <i>CHAIRPERSONS</i>			
	SZABÓ CSILLA	PÁLINKÁS MAGDOLNA	KURTÁN ZSUZSA	VERESNÉ VALENTINYI KLÁRA
16.00- 16.20	Szabó Csilla Specialised Translators’ Competence Profile	Pálinkás Magdolna Bőség zavara az angol nyelvi szakkönyv- piacon?	Kurtán Zsuzsa Értelmező magyarázatok nyelvhasználati jellemzői a jogban	Veresné Valentinyi Klára Hogyan válasszuk ki a megfelelő definíciót és kontextust a terminus meghatározásához?
16.20- 16.40	Kóbor Márta A honlapfordítás módszertana és szaknyelvhasználati vonatkozásai	Barta Andrea – Varga Éva Katalin Új módszerek a gyógyszerészeti latin szaknyelv oktatásában a Semmelweis Egyetemen	Zsubrinszky Zsuzsanna Nyelvi kifejezőeszközök a diplomácia szaknyelvben	Mészáros Ágnes A szótörténeti adatok szerepe a terminológiai kutatásban
16.40- 17.00	Ugrin Zsuzsanna Jógyakorlatok a szakfordítás oktatásában: a 2016-os Szent Jeromos napi konferencia tanulságai	Krisár Csilla – Csongor Alexandra – Hambuch Anikó – Németh Timea Magyar orvosi szaknyelv-oktatás összehasonlító vizsgálata Norvégiában és Magyarországon	Csapóné Horváth Andrea Retorika a turisztikai reklámban	Terestyényi Enikő Szinonimitás a magyar turisztikai szaknyelvben
17.00- 17.20	Tellinger, Dusan Kulturális elemek a szaknyelvi fordításokban	Bánki Timea Az információs szerkezet szerepe a spanyol mint idegennyelv- oktatásban	Jakusné Harnos Éva Szaknyelv és stratégiai kommunikáció	Csányi Eszter Jó pap holtig tanul – avagy Tanítsunk-e frazologizmusokat szaknyelvi órákon?
17.20- 17.40	Kávészünet <i>Coffee break</i>			

SZEKCIÓ ELŐADÁSOK

PRESENTATIONS

November 11. péntek 17.40 – 18.40
Friday 11 November 5.40 p.m. – 6.40 p.m.

	E ép. IV.em. 403 <i>Building E, 4th floor 403</i>	E ép. IV.em. 404 <i>Building E, 4th floor 404</i>	E ép. IV.em. 406 <i>Building E, 4th floor 406</i>	E ép. IV.em. 407 <i>Building E, 4th floor 407</i>
	FORDÍTÁS, TOLMÁCSOLÁS <i>Translation, interpreting</i>	TANTERV, TANANYAG, MÓDSZER <i>Curriculum, syllabus and material design</i>	TERMINOLÓGIA, LEXIKOLÓGIA (GAZDASÁGI SZAKNYELV) <i>Terminology, lexicology (economics)</i>	INNOVÁCIÓ, NYELVTECHNOLÓGIA <i>Innovation, emerging technologies</i>
SZEKCIÓELNÖKÖK <i>CHAIRPERSONS</i>				
	LESZNYÁK MÁRTA	KOLTAI ANDREA KLÁRA	POLCZ KÁROLY	SEIDL-PÉCH OLÍVIA
17.40- 18.00	Lesznyák Márta A szociális kompetencia vizsgálata fordító- és tolmácsképzésben résztvevő hallgatók körében	Koltai Andrea Klára Angol szaknyelvi empirikus kutatások: szakmaspecifikus nemzetközi szükségletelemzési tanulmányok	Polcz Károly Angol-magyar megfeleltetések az online marketing terminológiájában szakszótárak és internetes glosszáriumok alapján	Seidl-Péché Olívia Mely elektronikus lexikográfiai segédesszközök használatát oktassuk a szakfordítóképzésben?
18.00- 18.20	Beták Patrícia Orvosoljunk! Hiánynyelvek a szociális és hatósági tolmácsolásban	Spiczéné Bukovszki Edit – Nagano Robin Lee PhD hallgatók publikációs tevékenységének kérdőíves vizsgálata?	Vargáné Kiss Katalin A 'forrás' terminus lehetséges értelmezései angol gazdasági szakszövegekben	Bagaméri Zsuzsanna IFprof, egy szakmai közösségi háló francia nyelvtanárok számára
18.20- 18.40	Mány Dániel Hamis barátok az orvosi szaknyelvben: francia, angol, magyar összehasonlító elemzés	Asztalos Réka – Szénich Alexandra Az önszabályozó nyelvtanulás fejlesztésének lehetőségei a felsőoktatásban. Működő gyakorlatok bemutatása európai példák alapján	Mágocsi Nyina Kompresszív szóalkotás a banki szaknyelvben	Kovács Gabriella Online adatbázisok - az interkulturális kommunikáció és a szaknyelv oktatásának egy lehetséges innovatív módszertára

SZEKCIÓ ELŐADÁSOK

PRESENTATIONS

November 12. szombat 9.20 – 11.00

Saturday 12 November 9.20 a.m. – 11.00 a.m.

	E ép. V.em. 501 <i>Building E, 5th floor 501</i>	E ép. V.em. 502 <i>Building E, 5th floor 502</i>	E ép. V.em. 503 <i>Building E, 5th floor 503</i>	E ép. V.em. 504 <i>Building E, 5th floor 504</i>
	KULTÚRAKÖZVETÍTÉS <i>Intercultural communication</i>	TANTERV, TANANYAG, MÓDSZER <i>Curriculum, syllabus and material design</i>	SZAKNYELVI MŰFAJKUTATÁS, DISKURZUSELEMZÉS <i>Genre and discourse analysis</i>	TERMINOLÓGIA, LEXIKOLÓGIA (ORVOSI SZAKNYELV) <i>Terminology, lexicology (medicine)</i>
SZEKCIÓELNÖKÖK <i>CHAIRPERSONS</i>				
	LOCH ÁGNES	BÁNHEGYI MÁTYÁS	STURCZ ZOLTÁN	VARGA ÉVA KATALIN
9.20-9.40	Loch Ágnes Interkulturális kompetenciák – mit tanítsunk?	Bánhegyi Mátyás – Nagy Judit Lessons Acquired from a Case Study focusing on Korean students' oral fluency in English	Sturcz Zoltán Nyelvek, szaknyelvek – magyar szemmel – az első világháborúban	Varga Éva Katalin Helyzetkép a latin terminológia használatáról a magyar orvosi szaknyelvben
9.40-10.00	Dósa Ildikó Kultúraváltás a szaknyelvi órán	Lešková, Olga, Mgr. Preparation of ESP Materials – Challenge in Efficient Language Teaching	Mátyás Judit Storytelling nyelvészeti megközelítésben	Sárkányiné Lőrinc Anita - Hambuch Anikó - Kránicz Rita - Rébék-Nagy Gábor Az egészségügyi intézményi kommunikáció változása és a párbeszéd szekvenciális mintázata
10.00-10.20	Nádai Julianna Az értékrend kialakításának kulturális aspektusai	Jurkovič, Violeta Optional Homework Assignments as a Means for the Development of ESAP Skills in an ESP Course	Gyuró Mónika The Use of Humor and Metaphors in Doctor's Slang	Zrínyi Andrea Interakciók a fogorvos-beteg kommunikációban
10.20-10.40	Bajzát Tünde Interkulturális kommunikáció mérnököknek (?)			Fogarasi Katalin A boncjegyzőkönyv terminológiájának sajátosságai és 21. századi kihívásai
10.40-11.00	Kávészünet <i>Coffee break</i>			

SZEKCIÓ ELŐADÁSOK

PRESENTATIONS

November 12. szombat 11.00 – 12.20

Saturday 11 November 11.00 a.m. – 12.20 a.m.

	E ép. V.em. 501 <i>Building E, 5th floor 501</i>	E ép. V.em. 502 <i>Building E, 5th floor 502</i>	E ép. V.em. 503 <i>Building E, 5th floor 503</i>	E ép. V.em. 504 <i>Building E, 5th floor 504</i>
	MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS <i>Testing, assessment, evaluation</i>	TANTERV, TANANYAG, MÓDSZER <i>Curriculum, syllabus and material design</i>	SZAKNYELVI MŰFAJKUTATÁS, DISKURZUSELEMZÉS <i>Genre and discourse analysis</i>	TERMINOLÓGIA, LEXIKOLÓGIA <i>Terminology, lexicology</i>
SZEKCIÓELNÖKÖK <i>CHAIRPERSONS</i>				
	EINHORN ÁGNES	VÁRKONYI ANDREA	NAGANO, ROBIN LEE	JÁMBOR EMŐKE
11.00- 11.20	Einhorn Ágnes Fejlesztő értékelés a felsőoktatásban	Várkonyi Andrea A számviteli szaknyelv oktatásának zászlóshajója Magyarországon	Nagano, Robin Lee Selecting a catchy title: why and how?	Jámbor Emőke Nemzetiségekkel kapcsolatos idiomatikus kifejezések a spanyolban Angolosan vagy franciásan távozzunk?
11.20 11.40	Kiszely Zoltán Eltérő itemműködés és a klasszikus tesztelemzés	Sándor Eszter Csoportdinamikai folyamatok a kooperatív üzleti angol órán – egy pilot kutatás eredményei	Neumayer Dénes Metadiscourse in Physics Coursebooks: a Case Study	Élthes Ágnes. Vasúti lexika irodalmi regiszterben
11.40- 12.00	Hegedűs Anita Egészségügyi szaknyelvi fordítások értékelésének főbb szempontjai	Hübner Andrea Angol másképp: A KKK angol nyelvi kurzusa diszlexiás hallgatóknak	Salmerón, Maria José Linguistic and cultural asymmetries in divorce settlements' translations	Lukács András A római dialektus elemei a vendéglátás szaknyelvében: az Örök Város konyha(-) nyelvének kulcsszavai
12.00- 12.20	Csikai Zsuzsa Az értékelés típusai és jelentősége – hallgatói szemmel	Takáts Zsuzsanna Az orvosi terminológia oktatásának folyamata a PTE ÁOK-n		

Az előadások rövid tartalmi kivonatai
Abstracts of the presentations

Az önszabályozó nyelvtanulás fejlesztésének lehetőségei a felsőoktatásban. Működő gyakorlatok bemutatása európai példák alapján

A közoktatásban és a felsőoktatásban folyó nyelvoktatás alapvető célkitűzései között már jó ideje szerepel, hogy a nyelvtanulókat fel kell készíteni az önállóságra, azaz arra, hogy képesek legyenek a formális oktatásban megszerzett nyelvtudásukat karban tartani, és aktuális élethelyzetükben, a társadalmi lét különböző szinterein adódó elvárásoknak megfelelően önállóan fejleszteni, illetve egy újabb idegen nyelvet megtanulni. Az önszabályozó nyelvtanulásra való felkészültség a hallgatók nyelvtanulási előzményeinek és személyes jellemzőinek függvényében sokféle lehet, így a felsőoktatásban folyó nyelvoktatásnak ebben a tekintetben is viszonyulnia kellene ehhez a sokszínűséghez. Kutatásunk keretein belül arra a kérdésre keressük a választ, hogy milyen jól működő gyakorlatok léteznek külföldi felsőoktatási intézményekben az önszabályozó nyelvtanulás fejlesztésének területén. E tanulmányban néhány jelentős nyelvoktatási múlttal rendelkező és a nyelvpedagógiai kutatás területén kiemelkedő európai felsőoktatási intézmény gyakorlatát tekintjük át vonatkozó tanulmányok és a nyelvoktatási központok honlapjainak információi alapján.

BAGAMÉRI ZSUZSANNA

IFprof, egy szakmai közösségi háló francia nyelvtanárok számára

Az előadás egy új, szakmai szociális háló bemutatására tesz kísérletet és ennek az új digitális portálnak a működésével kapcsolatosan tesz fel kérdéseket. A párizsi Francia Intézet által létrehozott digitális felület egyesíti a Facebook/Twitter és egyéb szociális hálók nyújtotta kommunikációs lehetőségeket a LinkedIn-re jellemző szakmai irányultsággal. A célközönség a frankofón intézményekben világszerte dolgozó franciatanárok.

Ez az új felület a franciát, vagy franciául szaktárgyat tanító oktatók világközösségévé szeretné fejleszteni magát. A kapcsolat-teremtés legfőbb célja a szakmai eszmecsere. Az oldal az oktatás elméleti és gyakorlati megközelítéséhez egyaránt kínál lehetőséget.

Szükség van valamilyen nyelvi játékokra, vagy egy aktuálisan népszerű chanson-ra, a szövegével együtt, szeretnél partnereket találni egy európai projekthez? Ez mind lehetséges ezen a felületen és persze még sok minden mást is találni a spontán kialakuló szakmai csoportokban.

A honlapon minden országnak saját felülete van, amelyet a helyi Francia Intézet megbízott szakemberei moderálnak. Jelenleg 28 ország van jelen (köztük Magyarország is!) a portálon. Hogy hány frankofón ország és hány franciatanár fog regisztrálni, mekkora közönséget sikerül ebbe a kezdeményezésbe aktívan bevonni, az alapvetően az állandó fejlesztésen és innováción fog múlni.

BAJZÁT TÜNDE

Interkulturális kommunikáció mérnököknek (?)

A globalizációnak, a modern kommunikációs technikáknak, Magyarország Európai Unió tagságának, európai integrációjának, a tanulmányi és munkavállalói mobilitásnak köszönhetően az interkulturális találkozások száma megsokszorozódott hazánkban. Továbbá Magyarország nyitott ajtók politikájának köszönhetően számos külföldi cég hozott létre leányvállalatot itt. Ennek következtében egyre több és több magyar munkavállaló dolgozik együtt olyan kollégákkal és üzleti partnerekkel, akik más országokban és kultúrákban

nevelkedtek és szocializálódtak. Az említett munkakörülmények indokolják az interkulturális kommunikáció meglétét a munkahelyen. Ennek jegyében született előadásom, melynek egyik célja, hogy rávilágítson arra, hogy miért fontos az interkulturális kommunikáció a mérnökök számára. A tanulmány másik célja az, hogy bemutassa hogyan fejleszthető az interkulturális kommunikáció a felsőoktatásban azért, hogy a hallgatók jobban megfeleljenek a munkahelyi elvárásoknak.

Az előadás első része a magyar mérnökök interkulturális kommunikációjának fontosságát mutatja be magyarországi multinacionális vállalatoknál végzett kutatások alapján. A második rész egy a Miskolci Egyetem, Műszaki Anyagtudományi Kar hallgatóinak oktatott interkulturális kommunikáció kurzust mutat be. Elsőként a kurzus leírását ismerhetjük meg, majd a kurzust elvégzett hallgatók által kitöltött kérdőív alapján kapunk képet az eredményekről. A magyar nyelvű kérdőív zárt és nyitott kérdéseket és Likert skálát tartalmazott és rákérdezett a hallgatók korábbi interkulturális kommunikáció tanulmányaira, a kurzus hasznosságára és, hogy a kurzus elvégzése óta a megszerzett tudás birtokában milyen interkulturális tapasztalatokat szereztek. Az eredmények rávilágítottak a kurzus fontosságára és hasznosságára, a diákok nyitottabbak, motiváltabbak és érdeklődőbbek lettek más kultúrák iránt, magabiztosabbá váltak, munkahelyi elhelyezkedésük javult és a kulturális különbségeket is jobban megértik a kurzus elvégzésének köszönhetően.

BÁNHEGYI MÁTYÁS – NAGY JUDIT

Lessons Acquired from a Case Study focusing on Korean students' oral fluency in English

Oral fluency is one of the foreign language competences that is the most difficult to attain for all learners of English as a foreign language (EFL) and Korean students are no exception. The presentation defines oral fluency and provides a brief summary of relevant oral fluency-related theoretical issues. This will be followed by the description of a case study conducted among Korean students currently residing in Hungary to determine the reasons for Korean students' difficulties with oral fluency. The presentation will attempt to explain how these findings served towards adjusting teaching techniques intended to improve Korean students' oral fluency within the Hungarian teaching context. Undoubtedly, EFL classes for Hungarian learners will equally benefit from such techniques.

BÁNKI TÍMEA

Az információs szerkezet szerepe a spanyol mint idegennyelv-oktatásában

A nyelvészeti kutatások információs szerkezettel kapcsolatos eredményei csak kismértékben jelentkeznek az idegennyelv-oktatás módszertanában és a nyelvkönyvekben. A kutatások is inkább csak a diákok információs szerkezettel kapcsolatos tudását mérik és nem azt, hogyan lehet ezeket az ismereteket beépíteni az oktatásba. Előadásomban a következő kérdésekre keresem a választ:

- mely információs szerkezettel kapcsolatos ismereteket építünk be a magyarországi spanyol mint idegennyelv-oktatásba,
- milyen feladatokkal lehet ezeket tanítani és gyakorolni,
- milyen nyelvi szinten kezdünk el a nyelvórákon az információs szerkezettel foglalkozni,
- mennyiben támasztják alá az előbbi kérdéseket egy osztálytermi kísérlet eredményei.

A látszólag szabad szórendű nyelvekben a szórend csak látszólag szabad, a mondat információs szerkezete erősen befolyásolja az összetevők egymásutániságát. Vagyis ezekben a nyelvekben is létezik egyfajta rendező elv, ami leírható és tanítható, és akár már kezdő szinttől is beépíthető az idegennyelv-oktatásba.

Az előadásomban egy osztálytermi kutatás eredményeit foglalom össze, melyek egyrészt azt mutatják, hogy azok a csoportok, ahol bevezettem az információs szerkezet fogalmát jobban teljesítettek. A kísérlet másik tanulsága pedig az volt, hogy szintaxis elsajátítható alapos morfológiai ismeretek nélkül is. Nem szabad az információs szerkezettel csak haladó szinteken foglalkozni, mivel az idegennyelv-elsajátítás során látszólag nincsen kapcsolat a szintaxis és a morfológia között.

BARTA ANDREA – VARGA ÉVA KATALIN

Új módszerek a gyógyszerészi latin szaknyelv oktatásában a Semmelweis Egyetemen

A Semmelweis Egyetemen a gyógyszerészhallgatók két féléven keresztül tanulnak latin szaknyelvet. Az idei tanévig Belák Erzsébet *Lingua Latina medicinalis* című tankönyvét használtuk, amely több szempontból elavult, nem felel meg sem a 21. századi szakmai igényeknek, sem a hallgatók elvárásainak. Az orvostanhallgatóknak és fogorvoshallgatóknak is szánt egységes tankönyv a nyelvtanra fókuszáló szerkesztett olvasmányokat tartalmaz. A gyakorlatok nagy része nem autentikus gyógyszerészeti terminológiára épül. Főként az kifogásolható, hogy a leckék és a példaanyag receptanyaga elavult.

Előadásunkban a várva várt új kísérleti jegyzetünket mutatjuk be, amelyet most szeptemberben adtunk hallgatóink kezébe. Mivel a gyógyszerészhallgatók csak a 2. félévben találkoznak a latinigényes tárgyakkal, pl. anatómiával és gyógynövénytanal, nem tudtunk közvetlen visszacsatolásra támaszkodni. Szakítottunk a latin nyelvtan hagyományos, deklinációk szerinti tanításával. Az orvostanhallgatók számára írt jegyzetünkkel kapcsolatos tapasztalataink alapján a nyelvi anyagból indultunk ki, a nyelvtani ismeretek elrendezését ennek rendeltük alá. Az első 4 leckében gyógynövények rendszertani nevein és növényi drogok nevein tanítjuk a minőségjelzős és birtokos szerkezetet. A félév további részében autentikus, a Szabványos vénymintákból és a Gyógyszerkönyvből vett receptek és készítmények elnevezése alapján ismerkedünk a prepozíciós kifejezésekkel. A félév végére a hallgatók biztos latin nyelvi alapokat kapnak és megismerkednek a gyógyszerészi terminológia alapjaival is.

BETÁK PATRÍCIA

Orvosoljunk! Hiánynyelvek a szociális és hatósági tolmácsolásban

A közelmúltban kirobbant migrációs válság nyomán az egyes, hiánynyelvekké vált nyelveken történő nyelvi közvetítés egész Európában komoly fejtörést okoz. Míg a büntetőeljárás során igénybe vehető fordításhoz és tolmácsoláshoz való jog alapvető emberi jogaink egyike (lásd: *az Európai Parlament és a Tanács 2010/64/EU irányelve a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról*), a tapasztalat egyértelműen azt mutatja, hogy a hazánkban hiánynyelveken jelentkező tolmácsolási (és fordítási) szükségletek lefedése elégtelen, valamint a minőségbiztosítási rendszer hiányából adódóan komoly minőségbeli hiányosságok jelennek meg a rendszerben. A migrációs folyamatok felgyorsulása következtében olyan területeken maradnak lefedetlenül alapvető tolmácsolási szükségletek, mint az idegenrendészeti, határrendészeti, bírósági, rendőrségi, szociális és orvosi/egészségügyi területek. A jelenlegi helyzet tehát azonnali, rövid távon megoldást

kínáló, és egyben fenntartható lépéseket kíván meg. A szükséges lépéseknek azonban hazánkban jelenleg sem a megfelelő jogszabályi háttérük, sem az oktatási megtámogatottságuk sincs meg.

Az előadó egy olyan többlépcsős, középtávon alkalmazható képzési rendszer metodológiai alapjait vázolja fel, mely az erőforrások optimalizálásával, az érintett szereplők összefogásával és erőfeszítéseik megsokszorozásával, több irányba mutató szolidarizációs folyamatokon keresztül rajzolja fel egy többlépcsős professzionalizációs folyamat alapköveit. A megoldás középtávon képes lehet megfelelő választ adni a tolmácsolásban hiánynyelvekként megjelenő nyelveken ugrásszerűen megnövekedett tolmácsolási szükségletek elégtelen lefedéséből adódó minőségi problémákra.

CSÁNYI ESZTER

Jó pap holtig tanul – avagy Tanítsunk-e frazeologizmusokat szaknyelvi órákon?

Az utóbbi években egyre több szakember van azon a véleményen, hogy a frazeologizmusok elengedhetetlen részét képezik az idegen nyelven folyó kommunikációnak, így az idegen nyelv oktatásának is. Annál is inkább, mivel a frazeologizmusok nem tekinthetők csupán egyetlen nyelv sajátosságának, azok nyelvi univerzálék, azaz minden nyelvben fellelhető nyelvi elemek (vö. Hessky 1997, Hallsteinsdóttir 2001 2011, Jesenšek 2006a).

Az előadás egy, a gazdasági felsőoktatásban német szaknyelvet tanuló 200 hallgató körében elvégzett, a szerző által, német nyelvű online lapokból nyert korpusz alapján összeállított kérdőíves felmérés eredményeit kívánja röviden ismertetni. A szerző bemutatja a német gazdasági frazeologizmusok aktív, ill. passzív használata során tapasztalható sajátosságokat, a feladatok megoldása során felmerülő problémákat.

A kérdőívek kiértékeléséből nyert eredmények egyértelműen arról tanúskodnak, hogy a hallgatók nem rendelkeznek megfelelő ismeretekkel a gazdasági szaknyelvi frazeologizmusok terén (az összes válaszadó 74,2%-a (121 fő) nem érte el a megszerezhető 60 pont 50%-át sem). Éppen ezért indokolt a gazdasági szaknyelv oktatása során a gazdasági frazeologizmusok értésének, ill. használatának fejlesztése, amit többek között autentikus gazdasági újságcikkek segítségével oldható meg.

CSAPÓNÉ HORVÁTH ANDREA

Retorika a turisztikai reklámban

A reklámban használatos stílusesszóknek hosszú története van: az ókori, antik retorikában eredeznek, de hatásuk és jelentőségük ma sem csökkent. Baumgart (1992) szerint a retorikai eszközökről és régi, még ma is hatásos szabályaikról egy apellatív nyelv sem mondhat le. A reklám alapvető ismertetőjegye, igazi erénye az eredeti, egyedi, feltűnő nyelvi eszközök alkalmazása, ennek megfelelően a szövegírók szívesen aknázzák ki az alakzatok érvelő, érzelmeket keltő, megjelenítő erőt képviselő, figyelemfelkeltő, meggyőző hatását. Előadásomban egy eddig lényegében elhanyagolt területet, a főcímekeket vizsgálom.

Arra keresem a választ, hogy a befogadóra milyen nyelvi-stiláris elemek hatnak, azaz a szövegírók a kívánt hatás érdekében mely alakzatokat részesítik előnyben. A főcímekeben előforduló legjellemzőbb alakzatokat ábécé rendben mutatom be, kitérve szerepükre, funkcióikra. A vizsgált korpuszt az egyik vezető német turisztikai szakfolyóirat, a „Das Magazin für Touristik und Business Travel-fvw” 2013-2015. évfolyamai és egy osztrák turisztikai szaklap, a TAI Tourist · Austria · International, 2013-2016. évfolyamai reklám- anyaga alapján állítottam össze.

CSIKAI ZSUZSA

Az értékelés típusai és jelentősége – hallgatói szemmel

Az előadás BA szintű szakfordító specializáció keretében oktatott gazdasági szöveg fordítása című szemináriumon az oktatók által a diákok munkájára adott értékeléssel és visszajelzésekkel kapcsolatos tapasztalatokat mutatja be.

Abból kiindulva, hogy a formatív értékelésnek lényegi szerepe van a tanulási-tanítási folyamatban, az előadás mellett érvel, hogy hasznos a formatív értékelés változatos módjait bevetni a diákok fordításaira adott visszajelzésnél, hiszen bizonyos típusú értékelések (önértékelés, társ értékelése, csoportos javítás, stb.) különféle készségeket fejlesztenek. Azonban a kérdőíves felmérés azt mutatja, hogy a diákok minden esetben igényt tartanak egyéni és részletes visszajelzésre munkájukkal kapcsolatban, azt tartják a leghatékonyabban fejlődésük szempontjából. A diákok válaszai nem csak a oktatókkal szembeni komoly elvárásokról, hanem komoly önreflexióról és helyzetfelismerésről tanúskodnak, tehát ha a minőségi és hatékony oktatás a cél, nem lehet megspórolni azt az időt és energiát, amit az egyes diákok egyéni problémáira adott részletes feedback jelent.

Mindezt ajánlatos figyelembe venni a programok (akár BA akár MA szintű) tervezésénél, különös az oktatók terhelésével és a felvett diákok számával kapcsolatban.

DÓSA ILDIKÓ

Kultúraváltás a szaknyelvi órán

A globális munkaerőpiac a szaktudás mellett megköveteli hallgatóinktól az olyan kompetenciák, attitűdök meglétét, mint együttműködési készség, innováció, kreativitás, rugalmas alkalmazkodó képesség, önálló felelősségvállalás, önmotiváció, problémamegoldó képesség, információkeresés, stb. A gyakorlat orientált, kompetenciákat fejlesztő oktatás biztosítása azonban munkakultúra változást kíván az oktatótól és a hallgatótól egyaránt.

Ez a kultúraváltás rendkívül nehéz, hiszen szembe megy a rutinnal, az elfogadott és elvárt normákkal. Annak ellenére azonban, hogy oktatók is, hallgatók is szükségesnek látják és kívánják ezt az új kultúrát, tudatában vannak a kompetenciafejlesztés fontosságának, a megvalósításhoz szükséges új módszerek bevezetése nehézségekbe, ellenállásba ütközik. Karunkon több éve kísérletezünk olyan projekt alapú, teamekkel dolgozó módszerek bevezetésével, amelyek megfelelnek ennek az igénynek. Előadásomban bemutatom az eddigi gyakorlatokat, tapasztalatainkat, nehézségeinket kommunikációs és nyelvi órákon. Elemzem a jelenlegi oktatási kultúrát és azt az ideális oktatási, tanulási kultúrát, amely felé a fenti módszerek megtehetik az első lépéseket. Hofstede dimenzióin keresztül bizonyítom, hogy a jelenlegi magyarországi oktatási kultúra éppen ellenkezője a fiatalok által elképzelt ideális munkahelyi kultúrának.

EINHORN ÁGNES

Fejlesztő értékelés a felsőoktatásban

A tanulási folyamatot támogató fejlesztő értékelés gondolata az ezredforduló környékén jelent meg (Black and William 1998), és nagyon gyorsan számtalan kutatási és fejlesztési projekt központi gondolatává vált. Azóta a lezáró és minősítő típusú szummatív értékelési eljárások mellett („assessment of learning“) a közoktatásban egyre gyakrabban jelenik meg az a gondolat, hogy az értékelés célja lehet direkt módon a tanuló fejlődésének támogatása („assessment for learning“, „assessment as learning“). A teljesítményről szerzett

információkat ennek értelmében arra használják, hogy a tanulók és a tanárok számára világos legyen, hogy a tanuló milyen utat tett meg, hová kellene eljutnia, és milyen módon érheti el a legkönnyebben a célját (Assessment for Learning... 2002).

A teljesítménymérés célja ebben az értelmezésben tehát nem pusztán a teljesítmények minősítése, és az értékelés fókusza nem a múlt, hanem a jövő (Gardner 2008).

Nagyon érdekes, hogy a felsőoktatási környezetben hogyan lehet a fejlesztő értékelést alkalmazni, hiszen ebben a közegben nagyon erős a szummatív típusú értékelés tradíciója. Előadásomban az ezzel kapcsolatos tapasztalatimról számolok be, mivel a Miskolci Egyetem tanárképzésében és a BME németóráin kipróbáltam a fejlesztő értékelés különböző technikáit. Először bemutatom a fejlesztő értékelés néhány módszerét (pl. portfólió, tanulási napló, játékosítás, önértékelés), és azzal is foglalkozom, hogy milyen előfeltételei vannak tanári oldalról a fejlesztő értékelésnek (pl. a tanár szerepfelfogása, a célok meghatározása). Ezt követően ismertetem a tapasztalataimat, melyek közül a legfontosabb az, hogy a felsőoktatás merev, versengésen alapuló környezete megnehezíti a fejlesztő értékelés technikáinak használatát, pedig ezek erősítik a tanulói motivációt és autonómiát, valamint a tanulási folyamat eredményességét.

ÉLTHES ÁGNES

**Vasúti lexika irodalmi regiszterben
Zola „La Bete Humaine” c. regényében**

A zolai naturalista regény jellegéből adódik, hogy fiktív történeten keresztül bontakoztat ki tudományos igényességű dokumentáción alapuló impozáns szaknyelvi terminológiát. Ezáltal kettős szimultán nyelvi regiszter jön létre, mint ezt a *Le Ventre de Paris* című regény építészeti lexikája kapcsán igyekeztem kimutatni.

Jelen előadásomban a vasúti terminológia denotatív jelentésű, a regény egészéből kiemelhető, glosszáriummal rendezhető szakszavainak részhalmozai egy drámai történet pszichológiai kibontakozásában öltenek konnotatív színezetet. Jelentős szerepet kap a technika, technológia humanizálása, az egyik főhős munkahelyéül szolgáló mozdony, a Lison válik főszereplővé. Ennek perspektívájában megjelenik az ember és a technika viszonyának sebezhetősége és állandó újraértelmezhetőségének szükségessége.

A vasúti hálózat illetve a vasút részterületeinek (pályaudvar, mozdonyok, jelző-és biztosítóberendezések, műtárgyak, vasúti mesterségek, telegráf, stb.) szakszavai a XIX.sz.-i Franciaország ipari fejlődésének motorjaként szolgáló vasút történeti korszakát és értelemszerűen annak terminológiáját is megjelenítik. Ez a többretegűség nem csak a regény stilisztikai, esztétikai gazdagságát mutatja, hanem magában hordozza annak lehetőségét is, hogy kultúra közvetítőként helyet kapjon a „Műszaki nyelv francia” tantárgy programjában is különböző módszertani feldolgozásokban.

A *La Bete Humaine*-ben a regény indító és meghatározó motívumát adó Saint-Lazare pályaudvar építészeti, térbeli megjelenítése interdiszciplináris aspektusokat rejt magában: szaknyelvi réteggént a vasúttechnológiát eleveníti meg, képzőművészeti párhuzamként pedig Monet Saint-Lazare pályaudvarról készített impresszionista festménysorozatának irodalmi „átíratásként” értelmezhető. Külön érdekesség egyes terminusok műfordításbeli megoldása.

Zola témaválasztását és az alkalmazott terminológia szakszerűségét a vasútépítő mérnök apától eredeztethető családi hagyományok és empirikus szakterületi kutatásai alapozták meg. Mindez a mérnökhallgatók számára motivációs erőt adhat.

A boncjegyzőkönyv terminológiájának sajátosságai és 21. századi kihívásai

Jelen előadás a boncjegyzőkönyv műfaját, valamint a műfaj különböző szerkezeti egységeire jellemző terminusait mutatja be egy 15 db autentikus boncjegyzőkönyvből álló korpusz alapján. A 2016-ból származó boncjegyzőkönyveket a Pécsi Tudományegyetem Általános Tudományi Kar Patológiai Intézete bocsátotta rendelkezésre anonimizált formában. A terminusok feltérképezése konkordancia és manuális elemzés, valamint statisztikai vizsgálat segítségével történt. A műfaj információtartalmát tekintve rendkívül komplex, a halál beálltát megelőző időszak klinikai kórtörténetétől kezdve a külleírason át az egyes szervek legapróbb elváltozásaiig terjed. Különösen sokszínű terminushasználat jellemzi a kórbonctani leírást: a szervek alakja, szerkezeti, szín-, méret- és halmazállapotbeli eltéréseit számos hasonlat szemlélteti, melyek nem ritkán a gasztronómia szókincséből merítkeznek.

A boncjegyzőkönyv a klinikai orvosi szaknyelv egyetlen olyan műfaja továbbá, melyben máig követelmény a talált rendellenességek latin nyelven történő összegzése. A halálhoz vezető elváltozások oksági láncolatának latin nyelvű felvázolása azonban az átlagos szaknyelvhasználó terminológiai ismereteit messzemenően meghaladó latin nyelvi (nyelvtani) kompetenciát kíván. Mivel az orvosi terminológia tárgy keretében nincs lehetőség ilyen szintű nyelvi készségek közvetítésére, és egyre kevesebb orvostanhallgató rendelkezik latin nyelvi előképzettséggel, kérdéses, hogyan tud érvényesülni a jövőben e hagyományörző műfaji szabály.

The Use of Humor and Metaphors in Doctor's Slang

The paper aims at investigating the association between figurative language and humor. First, we attempt to describe how speakers use metaphors for humorous purposes. Secondly, the study reveals the cognitive processes which are related to the development of humor in discourse. Third, the paper analyzes particular contexts where metaphors may be humorous. The contribution attempts to answer these issues by examining examples taken from informal expressions often used in medicine. It also considers how linguistic humor (Attardo, 2001) and cognitive theories of metaphors (Lakoff and Johnson, 1980) can effectively answer the question of research. We propose a cognitive model of metaphorical humor based on Attardo's Semantic Script Based Theory of Humor and (SSTH) and Lakoff's Conceptual Mapping Theory (CMT).

Egészségügyi szaknyelvi fordítások értékelésének főbb szempontjai

Minden, fordítás oktatásában és/vagy értékelésében részt vevő szakember hosszasan el tudna vitatkozni arról, hogy mi számít jó fordításnak, és mi nem. Főleg a laikusok körében általánosan elterjedt nézet, hogy ha a forrásszöveg és a célnyelvi szöveg jelentése megegyezik, akkor a fordítás minősége megfelelő. Szaknyelvi fordítások értékelésénél azonban merőben más a helyzet. Amellett, hogy a két szöveg jelentésének természetesen meg kell egyeznie, az értékelésnél fontos szerepet játszanak műfaji, regiszterbeli, stilisztikai jellemzők, valamint a célnyelvi vevő (a fordítás "célközönsége") személyét is fokozottan figyelembe kell venni. Gyakorlati, angol-magyar és magyar-angol példák alapján is látható, hogy ezen szempontok valamelyikének megsértése a fordítás minőségének különböző

mértékű romlását eredményezi. Az előadás kitér a helyesírás - gyakran elhanyagolt - szerepére is a fordítások értékelésében.

HÜBNER ANDREA

Angol másképp: A KKK angol nyelvi kurzusa diszlexiás hallgatóknak

A BGE KKK-n évekkel ezelőtt kezdeményezett "Angol másképp" elnevezésű projekt alternatív angol nyelvoktatást kínál diszlexiás hallgatóknak. A kezdeményezés egyedülálló, mivel a diszlexiás nyelvtanulók nem magyar nyelvű logopédiai segítséget kapnak általánosságban a tanuláshoz, és magát a nyelvet tanulják egyrészt a problémára, másrészt személyre szabottan. Hallgatóink, mire hozzánk kerülnek, már megjárták a hadak útját, mivel a magyar általános és középiskolai oktatás büntetés vagy kegyelem alapon kezeli őket, de maga a rendszer képtelen megküzdni ezzel a kihívással.

Mivel a jelenség nem csak nyelvi/logopédiai jellegű, hanem pszichológiai is, a nyelvtanulás folyamatába olyan elemek épülnek, amelyek a Low Self Esteem problémát is kezelik. Gyakorlati célunk természetesen a nyelvvizsga, amely lassabban, más eszközökkel, de elérhető. Sem a buktatás, sem a felmentés nem megoldás, mert a diszlexiás nyelvtanuló nem csökkent képességű egyén, hanem más módon képes a nyelv elsajátítására. Mivel vizuális készségeik, fantáziájuk, kreativitásuk, vagyis az ún. jobb féltekés képességeik kiemelkedőek legtöbb esetben, nyilván ezekre a kvalitásokra kell építenünk.

Az lenne a cél, hogy a technikák és oktatási mechanizmusok, amelyeket más szakemberekkel, állandóan kísérletezve folyamatosan fejlesztünk, eljussanak más intézményekbe is, hiszen az ilyen jellegű nyelvtanulási problémák sokkal intenzívebben vannak jelen olyan intézményekben, ahol nem a nyelvtudás a fő profil, és jelentős azoknak a hallgatóknak a száma, akik a nyelvvizsga hiánya miatt nem kaphatnak diplomát. Több éve működő folyamatosan fejlesztett speciális tanulási modellünket szeretnénk országos projektté fejleszteni, mert a magyar oktatási rendszer messze elmarad az európai szinttől ebben a kérdésben (is).

JAKUSNÉ HARNOS ÉVA

Szaknyelv és stratégiai kommunikáció

A szaknyelvek belső rétegződésének kutatása elengedhetetlen az életszerű és egymásra épülő tananyagok kialakításához. Ha megkíséreljük a katonai szaknyelv rétegeinek meghatározását, a szakmai diskurzus fajtái a politikai nyelvhasználattól a szűk értelemben vett hadműveleti, harcászati műveletekben alkalmazott nyelvi közlésekig terjednek. A politika nyelvének sajátosságai miatt gyakran a politikai stratégiai kommunikáció termékei olyan nyelvi megfogalmazások, amelyek később a katonai szaknyelv részévé válnak. Vajon elkülöníthető-e a katonapolitikai szaknyelv a hadtudomány nyelvhasználatától és a szakzsargontól? A szaknyelvi tananyag megfelelő felépítéséhez szükséges a szakmai diskurzustípusoknak a megfelelő beszélőközösséghez, illetve vezetési szintekhez rendelése. Így összehangolható a szaknyelvi képzés szakmai és nyelvi tartalma a legalsó, harcászati szinttől, ahol a pályakezdő tisztek kezdik szolgálatukat, egészen a biztonság- és védelempolitikai szintig, amely a haderővel kapcsolatos stratégiai döntéseket hozza. A munkához a diskurzuselemzés, a műfajelemzés és a szakmai nyelvhasználatról szóló elméletek nyújthatnak elméleti hátteret.

JÁMBOR EMŐKE

Nemzetiségekkel kapcsolatos idiomatikus kifejezések a spanyolban Angolosan vagy franciásan távozunk?

A spanyol nyelvben általában sokkal gyakrabban használnak szólásokat, közmondásokat, idiomatikus kifejezéseket mint a magyar nyelvben. A spanyolok kimondottan büszkék arra, hogy ezek a kifejezések gazdagítják a nyelvüket. Nem kell emelkedett stílusban beszélni ahhoz, hogy a beszélgetés fonalába belefűzzenek egy-egy szóösszetételt, állandó szókapcsolatot. Akár egy egyszerű filmsorozat epizódjaiban fel tudunk fedezni több ilyen fordulatot. Számos kifejezésük kapcsolódik nemzetiségekkel össze, úgy mint nálunk a "angolosan távoztak" vagy "cigányútra" ment. Egyes szókapcsolatokba ugyanazt a nemzetiséget fedezhetjük fel, mint a magyarban, de számos eltérést is tapasztalhatunk a történelmi, kulturális hatások, földrajzi közelség függvényében. Spanyolország földrajzi helyzete még inkább színesíti ezen kifejezések használatát, délen pl. több, az arabokkal kapcsolatos kifejezés maradt fenn. A magyar és spanyol kifejezések szóhasználatának különbségeire szeretnék rávilágítani az előadásom során.

Készítettem egy rövid felmérést egyetemi (nyelvszakos és nem nyelv szakos) hallgatókkal arról, hogy mennyire ismerik ezeket a kifejezéseket és ők mennyire használják szóbeli produkció vagy szövegalkotás során. Valamint felmértem spanyol anyanyelvű spanyol tanárok körében, hogy mit gondolnak, mennyire fontos ezek ismerete a külföldi spanyolul beszélő számára. Ennek a felmérésnek a tapasztalatait szeretném megosztani a konferencián.

JURKOVIČ, VIOLETA

Optional Homework Assignments as a Means for the Development of ESAP Skills in an ESP Course

The main learning objective of an English for Specific Academic Purposes (ESAP) course is to enable students to continue their studies in a particular discipline using and producing academic resources in English. On the other hand, an English for Specific Purposes course is oriented toward students' future professional careers and aims to empower them to become efficient users of the English language within a particular professional community.

However, within mixed language ability ESP classes (A2-C1), which can be found at numerous or possibly most higher education institutions worldwide, there are students whose previously reached high level of communicative competence and intrinsic motivation lead to expectations that are significantly higher, different, and more complex than those of the majority of their peers.

As a result, this paper explores the experimental introduction of optional homework assignments as a means for the development of ESAP skills in the course of English for Deck Officers at the Faculty of Maritime Studies and Transport, Slovenia. The results of the introduction of optional assignments that focused on academic reading and writing in the field of maritime studies indicate that some first-cycle professional degree students were indeed willing and able to produce cohesive and coherent term papers based on extensive academic and professional literature if given an opportunity and proper guidance.

KISZELY ZOLTÁN

Eltérő itemműködés és a klasszikus tesztelemzés

Az előadás az eltérő itemműködéssel (angolul DIF: differential item functioning) és annak a klasszikus tesztelemzéssel való kapcsolatával foglalkozik. Eltérő itemműködésről akkor beszélünk, hogy ha két egyforma képességű csoport teljesítménye egy bizonyos tesztlépés (item) esetén statisztikailag szignifikáns különbséget mutat, azaz az egyik csoportot igazságtalanul diszkriminálja, míg a másikat igazságtalanul előnyben részesíti. Jelen előadás a nemek és az életkor alapján történő eltérő itemműködést vizsgálja meg egy nemzetközi nyelvvizsga egy 30 ítemes olvasáskészséget mérő altesztjében egy 1336 főt számláló vizsgázói populáción. A vizsgálat során először a klasszikus tesztelmélet alapján kapott itemstatisztikai mutatókat vizsgáljuk meg és mutatunk rá ellentmondásaikra. Ezt követően két különböző statisztikai program segítségével történt DIF elemzést mutatunk be, amelynek során lehetséges magyarázatokat keresünk a DIF-et mutató itemek előfordulására. Az előadás célja egyrészt egy DIF elemzés bemutatása a klasszikus tesztelmélet keretein belül, hiszen a magyar nyelvvizsgáztatási gyakorlatban ez egy kevésbé gyakran alkalmazott statisztikai mutató, másrészt azon nehézségek demonstrálása, amelyek a kimutatott DIF-es itemek okainak keresése közben merülnek fel.

KÓBOR MÁRTA

A honlapfordítás módszertana és szaknyelvhasználati vonatkozásai

A nagyközönségnek szóló weboldalak esetében a legfőbb kihívást a keresőmotorok és az internethasználók számára egyaránt „látható”, vagyis a keresők (elsősorban a Google) találati oldalán előkelő helyen megjelenő oldalak készítése jelenti. Mivel ez az idegen nyelv(ek)re lefordított/lokalizált honlapokra is érvényes, az internetes keresők sajátos igényei több szempontból is olyan feladatok elé állítják a fordítókat, amelyekre még a legnaprakészebb képzés sem feltétlenül készíti fel őket.

Az előadás első felében – egy 100 000 szavas többnyelvű korpusz, illetve vonatkozó tanulmányok alapján – a weboldalak fordításának legfőbb nyelvi-kulturális, terminológiai és technikai sajátosságairól nyújtunk rövid áttekintést. A második részben gyakorlati példákon keresztül azt vizsgáljuk, milyen módszerekkel lehet a sikeres honlapfordításhoz szükséges készségeket, ismereteket, illetve „optimalizálási” stratégiákat hatékonyan fejleszteni a fordítóképzésben. A honlapfordítás gyakorlatában sajátos megvilágításba kerül a szaknyelv fogalma és használata is, elsősorban a szakmabéliek és a laikusok közötti kommunikáció vonatkozásában, melynek tanulságai egyéb szakmai kommunikációs és fordítási helyzetekben is hasznosíthatók.

KOLTAI ANDREA KLÁRA

Angol szaknyelvi empirikus kutatások: szakmaspecifikus nemzetközi szükségletelemzési tanulmányok

Napjainkban nem csökken azon angol szaknyelvi szükségletelemzési tanulmányok száma, amelyek a világ földrajzilag változatos elhelyezkedésű országaiban nagyon specifikus tanulási szituációkban vizsgálják az angol szaknyelvet tanulók közvetlen és távlati, vélt és valós angol szaknyelvi szükségleteit. A közvetlen és távlati angol szaknyelvi szükségletek felmérése jelenleg is elengedhetetlen és az angol szaknyelvi kutatások jövőjében is kulcsfontosságú szerepet fog játszani, hiszen a szaknyelvek oktatói, kutatói és felhasználói a szaknyelvi specifikáció fokozott mértékű felgyorsulásának szemtanúi. Az előadás különböző szakmákkal kapcsolatos tanulmányok közül válogat és célul tűzi ki a szükségletelemzési tanulmányokban szereplő szakmák és témakörök, valamint a kutatási projekteken alkalmazott kutatási

módszerek áttekintését. Az előadás rámutat továbbá, hogy az angol szaknyelvi szükségletek mennyire specifikusak a példákban szereplő tanulmányokban és milyen domináns módszerekkel és eszközökkel vizsgálják a tanulmányok ezeket a szükségleteket, melyek közül az utóbbi években kiemelkednek a kvalitatív módszerek, a kutatások témáját tekintve pedig a munkahelyi kommunikatív kompetenciák.

KOVÁCS GABRIELLA

Online adatbázisok - az interkulturális kommunikáció és a szaknyelv oktatásának egy lehetséges innovatív módszertára

Előadásom fő indítókai: az eddigi két nagyobb oktatási keretprogram: a 2007-2013-ig tartó Élethosszig tartó tanulás program és a 2014-től bevezetésre került ERASMUS+ keretprogram a létrehozott adatbázisaival tudásanyagot felhalmozott, de nem képezte még kutatás tárgyát sosem. Az adatbázisokban rejlő innovatív módszertani tartalmak célirányos, több szempont mentén elvégzett kutatása akár hozzájárulhat a szaknyelv oktatásának és az interkulturális módszereinknek a megújításához is. A másik meghatározó indok a BME Idegen Nyelvi Központ eTransFair nevű projektje, mely a szakfordító-képzés megújítását célozza 2016.szeptember 1-től kezdődően. A szükségletanalízis címén elkészített kérdőíves igényfelmérés, amit 27 magyar és 63 külföldi tanár töltött ki, számos ponton alátámasztja az innovatív oktatás-módszertani ötletek iránti fogékonyságot és ezek szisztematizálásának igényét. Röviden taglalom a pályázatok és a szakirodalom alapján az innovatív jelző értelmezését, hiszen e kritérium teljesülése döntő a szellemi termék, újítás bevezetését tervező pályázatok sikerességéhez, melyek az egyes módszerek kialakításának finanszírozását biztosítják. A keretrendszer ismertetését követően bemutatom azokat az adatbázisokat, amelyekből ötlet és módszertan meríthető keresési funkcióik felhasználásával. Az eddigi kutatások, tanulmányok alapján szekunder kutatással kísérletet teszek egy szempontrendszer felállítására, ami a sikerességi indikátorokat tartalmazza. Majd végezetül az adatbázisban talált konkrét módszerek közül az e kritériumoknak megfelelőket részletezem.

KRISÁR CSILLA – CSONGOR ALEXANDRA – HAMBUCH ANIKÓ – NÉMETH TIMEA
Magyar orvosi szaknyelv-oktatás összehasonlító vizsgálata Norvégiában és Magyarországon

A longitudinális, utánkövetéses norvég-magyar komparatív tanulmány célja a magyar orvosi szaknyelv oktatásának vizsgálata a norvég, a német, illetve az angol, mint közvetítő nyelv viszonylatában. Az online kérdőíves kutatás a két oktatási rendszerben kiterjed a hallgatók szociodemográfiai, nyelvi, motivációs, illetve interkulturális háttérének elemzésére, beleértve készségeik, kompetenciáik fejlődésének utánkövetéses vizsgálatát. A több fázisból álló közös kutatást online kérdőíves lekérdezések, strukturált interjúk és fókusz csoportos beszélgetések egészítik ki. A kutatásban 135 magyar orvosi szaknyelvet tanuló hallgató vesz részt, akik a norvégiai Bjorknes Főiskolán, Oslóban, illetve a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán kezdték meg tanulmányaikat 2016 szeptemberében. A kutatás jelenleg az első fázisában van, ezért jelen poszter prezentációnk célja az eddigi eredmények bemutatása.

KURTÁN ZSUZSA

Értelmező magyarázatok nyelvhasználati jellemzői a jogban

A kommunikációs zavarok és félreértések áthidalásához szükséges magyarázatok akkor sikeresek, ha nyelvhasználatuk megfelel az adott kontextus követelményeinek. Előtérbe került annak fontossága is, hogy a szaknyelvi jellemzők feltárásához és leírásához nem csak a köznyelvtől különítjük el az egyes tudományterületek és szakmák nyelvhasználati jellemzőit, hanem más regiszterek sajátosságaitól is. Előadásomban mindezek háttéréből a jogi szövegekben jellemző magyarázatokat vizsgálom a következő kutatási kérdés középpontba helyezésével: milyen nyelvi minták mutathatók ki, amikor laikusok és jogi szakemberek szembesülnek értelmező magyarázatokkal? A jogi nyelv rétegzettségének megfelelő szövegtörzsek elemzésének példáival (jogsabályok, tankönyvek, jogi tájékoztatás) mutatom be – természettudományi szövegekkel is összevetve – a magyarázatok (definíciók és értelmezések) strukturáltságát, valamint a jelentések tisztázását szolgáló utalások, hasonlítások, átfogalmazások és példákkal való alátámasztások főbb jellemzőit.

LEŠKOVÁ, OLGA

Preparation of ESP Materials – Challenge in Efficient Language Teaching

One of the most distinctive characteristics of ESP teaching is the need to design course materials which both attract and serve students. Preparation of tailor-made ESP course materials is fundamental for effective and task-based teaching and learning. It reflects particular students' needs and reasons for learning while fostering relations between ESP courses and learners' professional field of study. This paper presents several aspects of ESP methodology crucial for the needs analysis and material design. It provides examples of effective and efficient interactive teaching/learning activities most likely to aid ESP teachers in designing efficient course materials and developing skills which their students can use in their future professional practice. The described activities have been used with the students of the 2nd and 3rd grade of the Faculty of Economics at the Technical University in Košice. The paper concludes with a presentation of the questionnaire results designed to collect students' feedback on these materials.

LESZNYÁK MÁRTA

A szociális kompetencia vizsgálata fordító- és tolmácsolásban résztvevő hallgatók körében

A fordítóképzésben az elmúlt években számos módszertani újítás jelent meg, melyek közül az egyik a csoportmunka illetve a projektek alkalmazása. A módszer bevezetésére és kipróbálására sor került az SZTE fordító- és tolmács mesterképzésében is. Ennek során azt figyelhettük meg, hogy a hallgatók egy részének igen nagy kihívást jelent másokkal együtt dolgozni. Feltételeztük, hogy ennek háttérében szociális készségeik jellegzetességei és esetleges egyenetlenségei állhatnak. Hipotézisünk alátámasztására 2016 tavaszán a jogi szakfordítás órán projektmódszerrel dolgozó hallgatók a kurzus értékelésével egy időben kitöltötték Buhrmester és munkatársai Interperszonális kompetencia kérdőívének magyar változatát. A kérdőív a szociális kompetencia öt faktorát vizsgálja, melyek a következők: kezdeményezés, negatív önértékelés (vagyis a nemet mondás képessége), megnyílás, érzelmi támogatás nyújtása és konfliktuskezelés. A minta kis elemszáma miatt (28 fő) pontos következtetéseket nem tudunk levonni, az azonban tendencia-szerűen is látszik, hogy a fordítók nagyon sokszínű csoportot képeznek, nagyon sokféle szociális kompetencia profillal. Néhány alfaktor (pl. negatív önértékelés vagy konfliktuskezelés) viszonylag jól jelzi előre,

hogy a hallgató mennyire képes csoportban dolgozni, és ezáltal feltehetőleg profitálni is a csoportmunkából. Az eredmények arra utalnak, hogy a hallgatók egy részének szociális kompetenciái fejlesztésre szorulnának, különösen, ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy egy részük tolmácsként is dolgozik majd, márpedig ezen a területen még inkább szükség van ilyen irányú készségekre.

LOCH ÁGNES

Interkulturális kompetenciák – mit tanítsunk?

Globalizálódó világunkban nem kérdéses, hogy a hatékony kommunikáció és az eredményes munkavégzés feltétele az egyén és a közösség kulturális beágyazottságának, meghatározottságának felismerése, elfogadása és az a képesség, hogy a különböző kultúrák sajátosságainak figyelembe vételével kölcsönösen elfogadható kommunikációs platformokat hozzunk létre. Ez a felismerés tükröződik abban a tényben, hogy – különösen az üzleti és gazdasági felsőoktatásban – ma már gyakorlatilag minden képzés tartalmaz az interkulturalitás témájú tantárgyakat, kurzusokat. Mi az interkulturális kompetencia, melyek a részkompetenciák, lehet-e azokat fejleszteni és hogyan. Ezekkel a kérdésekkel foglalkozik az 'Intercultural Communicative Competence – A Competitive Advantage for Global Employability' (ICCAGE) c. nemzetközi projekt, melyben négy felsőoktatási intézmény vesz részt négy európai országból (Csehország, Magyarország, Portugália, Spanyolország). A projekt magyarországi partnere a Budapesti Gazdasági Egyetem Turizmus-Vendéglátás Szaknyelvi Tanszéke. A projekt célja új, innovatív tananyagok fejlesztése az interkulturális kompetenciák fejlesztésére, amelyekben mind a tartalom megközelítése, mind pedig a telekollaboratív tevékenységeket is tartalmazó módszertan újszerű. A tananyagfejlesztő munkát a résztvevő országokban megelőzte a rendelkezésre álló tananyagok felmérése, a munkáltatók által jelzett kulturális gyökerű munkahelyi problémák feltérképezése és a felsőoktatásban dolgozó oktatók véleményének összegyűjtése az interkulturális kommunikáció oktatásával kapcsolatban. Az előadás a magyarországi felmérés eredményeit mutatja be, különös tekintettel a munkáltatói és az oktatói válaszadók által azonosított készségekre/készségcsoportokra, valamint egy ideális kurzus tartalmára vonatkozóan.

LUKÁCS ANDRÁS

A római dialektus elemei a vendéglátás szaknyelvében: az Örök Város konyha(-) nyelvének kulcsszavai

A szaknyelvek és a szaknyelvoktatás általában nem kapcsolódik a dialektusokhoz, hiszen a szaknyelv többnyire a köznyelven alapul. A vendéglátás szaknyelve azonban kivételt képezhet, különösen olyan országokban, ahol jelentős regionális különbségek vannak mind a gasztronómia, mind a nyelvhasználat tekintetében.

Több mint 150 évvel az egyesítés után, Olaszország még mindig messze nem egységes állam. Bár számos regionális különbség csökkenni látszik, ma is sok helyi sajátosság figyelhető meg a gasztronómiában és a nyelvhasználatban is. Nem lehet az olasz konyhát bemutatni anélkül, hogy ne vennénk tekintetbe földrajzi változatosságát, és nem lehet a helyi konyhákkal hitelesen foglalkozni az ottani – gyakran dialektális – szavak és kifejezések ismerete és használata nélkül.

A tanulmány témája az Örök Város gasztronómiája, amely nemcsak az ókorban érdemelt kitüntetett figyelmet, hanem a modern idők Itáliájában is. A jellemzéshez szükségszerű a helyi szavak és kifejezések használata, amelyek ugyan nem térnek el nagymértékben a

sztenderd olasztól, ám mégis a római nyelvjárás elemeinek számítanak. A tanulmány a római vendéglátás kulcsszavait a kulturális szótárak stílusában mutatja be.

MÁGOCSI NYINA

Kompresszív szóalkotás a banki szaknyelvben

A cikkben az orosz banki szaknyelvből vett példák segítségével a jelentéssűrítő (kompresszív) szóalkotási folyamatokat elemzem. Kitérek többek között a szórövidülés, a jelentéstapadás (univerbáció) és a mozaikszó- illetve, betűszó-alkotás (abbreviáció) jelenségeire is. Mindezek a nyelvi ökonómia törvényének megnyilvánulási formái. A nyelvi ökonómiára való törekvés a banki szaknyelvben olyan új szavak a keletkezését ösztönzi, amelyek a beszélt szaknyelv (professzionalizmusok) és a szakmai zsargon rétegéhez sorolhatók. A jelentéssűrítő szóalkotási folyamatok produktivitása jól mutatja, hogy az orosz banki írásbeli és szóbeli kommunikáció arra törekszik, hogy alkalmazkodjon a nemzetközi sztenderdekhez.

MÁNY DÁNIEL

Hamis barátok az orvosi szaknyelvben: francia, angol, magyar összehasonlító elemzés

Előadásomban a hamis barátok kérdését vizsgálom orvosi szövegekben, azaz azt a jelenséget, amikor a két vagy több nyelvet beszélők terminusválasztása során nem hoz eredményt a megszokott analógiás eljárás, és a beszélő saját ismereteinek téves alkalmazásával vagy nonekvivalens terminust választ, vagy olyan terminust hoz létre, amely a célnyelven nem létezik. Ezt a jelenséget nevezzük „hamis barátoknak” (HB). A kutatás célja e nem egyszer emberélethet követelt fordítói hibalehetőségek és okaik felismerése, tipizálása, módszertani javaslatok kidolgozása és a hibalehetőség csökkentése.

Saját orvosi témájú fordításaim, tolmácsolásaim, tapasztalataim mellett forrásnyelvi és célnyelvi szövegeket vettem össze (onomasztiológiai megközelítés). Fordított szövegeket, tolmácsok és tolmácsolók beszédprodukciónak a forrásnyelvi szöveg figyelembevételével elemeztem. Glosszáriumot készítettem az orvosi szövegben leggyakrabban előforduló hamis barátokról, melyeket fordítási szempontból alcsoportokra (pl.: etimológiai, lexikai és szintagmatikai, kulturális és grammatikai) osztottam. Ezek ismeretében a fordítási hibalehetőség véleményem szerint csökkenthető. A kutatás hosszú távú célja további alcsoportok felállítása, valamint fordítói adatbázis, létrehozása.

MÁTYÁS JUDIT

Storytelling nyelvészeti megközelítésben

Az emberiség egyik legősibb tevékenysége a történetek mesélése. A történetek érzelmeinkhez szólnak, segítségükkel lehetővé válik a tények, ötleteink meggyőző közvetítése.

Történeteink identitásunk, tudatunk, a világhoz fűződő kapcsolatunk kifejeződése és megjelenése. Ahogy az egyes ember mesélő lény, úgy maga az emberiség is az, kezdve a mítoszoktól, legendáktól a hétköznapi elbeszélésekig és érdekes történetekig. Mesélve alakítjuk valóságunkat, elbeszéléseink tartalmazznak információkat arról, hogyan töltjük meg életünket értelemmel, hogyan hozzuk egymással összefüggésbe a dolgokat, milyen kapcsolatokat, kapcsolódási pontokat tartunk fontosnak, mit gondolunk a helyzetünkről, a világról és a valóságról, amiben élünk. A szakmai tudás is történetek révén adható tovább, mert a történetek lényegesen gyorsabban értelmezhetőek, memorizálhatóak és újra

előadhatóak, mint az absztrakt magyarázatok, összefüggések. A történetek a konkrét tudást olyan kontextusba helyezik, mely nem csak konkrét tényeket tartalmaz, hanem élethelyzeteket, összefüggéseket, érzelmeket is (Frenzel, Müller, Sottong, 2004, Thier 2010). Napjainkban a menedzsment-tudományok és a marketing is felismerte a történetmesélésben, a Storytelling-ben rejlő lehetőségeket. Az előadásban a Storytelling jelenségét a témában megjelent német nyelvű szakirodalom bemutatásával, alkalmazását, a marketing számára a történetekben rejlő lehetőségeket – nyelvészeti megközelítésre fókuszálva - pedig konkrét vállalati példák segítségével szeretném bemutatni.

MÉSZÁROS ÁGNES

A szótörténeti adatok szerepe a terminológiakutatásban

Az Osztályunkon (Budapesti Gazdasági Egyetem, Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg, Szaknyelvi és Kommunikációs Intézeti Osztály) működő Nyelvészeti Kutatóműhely egyik célja a magyar gazdasági terminusok diakrón jellegű vizsgálata. A kutatási célt a gazdasági szakszókincs bámulatos gazdagodása teszi indokolttá, amelyet a szakterület rohamos fejlődése idéz elő.

Ha a szótörténeti adatok szerepéről beszélünk, akkor a kutatás mindig a változást vizsgálja, azaz diakrón szemléletű. A szótörténeti adatok a szakkifejezések keletkezésének körülményeit tárják fel, még pontosabban: jelzik a szakszókincsbe kerülésük idejét és helyét. A kutató megpróbálja megkeresni a terminus vélhető első előfordulását, és ezt az időpontot azzal a (szak)szöveggel bizonyítja, amelyben megtalálta. A szótörténeti adatokat a terminus társadalmi érvényességével egészíthetjük ki, amely azt mutatja meg, hogy a mai szaknyelv általánosan vagy korlátozottan (elavuló vagy elterjedő elemként) használja-e a szakkifejezést. Ezek az adatok a szakszótárak készítőinek munkáját segítik, eligazodást nyújtanak a szakfordítóknak és a nyelvészet iránt érdeklődő szakembereknek is.

Az előadás néhány magyar gazdasági szakkifejezés példáján keresztül mutatja be a szótörténeti adatok gyűjtését és jelentőségét.

NÁDAI JULIANNA

Az értékrend kialakításának kulturális aspektusai

A napjainkban zajló társadalmi, gazdasági változásokkal egyidejűleg minden eddiginél gyorsabb technológiai fejlődés világában élünk. A digitalizálódásnak köszönhetően a kommunikáció sebessége és jellege is megváltozott. Mindennapi feladattá vált az újmédia eszköztárának segítségével minket elérő információhalmazból kiválasztani a tanulmányaink szempontjából hiteles, értékes és hasznos elemeket. Az előadásban bemutatom egy kérdőíves kutatás eredményeit, amely a győri Széchenyi István egyetemen tanuló magyar és Erasmus programban részt vevő külföldi hallgatók attitűdjének jellemzőit és egy adott élethelyzetben a helyesnek és helytelennek tartott viselkedési reflexeiket vizsgáltuk. A külföldi hallgatók európai országokból érkeztek hazánkba. Arra a kérdésre kerestük a választ, hogy milyen különbségek lehetnek a digitális médiából érkező információ hitelességének és értékének meghatározásában a különböző nemzetek között. Az attitűdök változásait a Schwartz-féle értékeszt segítségével elemeztük, amelynek segítségével az egyetemi hallgatók generációjának értékítéletéről kaptunk képet. Az előadásban bemutatom azokat a módszereket is, amelyek segítségével a társadalomtudományi kutatások nemzetközi viszonylatban elemzik a digitális térből érkező információról való értékfelfogást és annak kulturális meghatározottságát.

NAGANO, ROBIN LEE

Selecting a catchy title: why and how?

The title of a text has multiple functions, one of which is to immediately attract readers. This is true not only for novels, but for the genre of academic research articles as well. While the 'standard' academic title describes the topic of the research paper, in greater or lesser detail, some disciplines demonstrate a relatively high occurrence of less conventional titles. "Catchy" titles are often two-part titles in which one part focuses on the topic and the other uses a device such as a quotation, allusion, or question in an apparent attempt to attract the reader. Interestingly, this added part may or may not add direct information in reference to the topic of the article. Examples are introduced based on a corpus study of research articles in eight different disciplines and for different journals. Finally, the pros and cons of catchy titles are discussed, substantiated by studies in the scientometrics literature.

NEUMAYER DÉNES

Metadiscourse in Physics Coursebooks: a Case Study

Academic language is traditionally regarded as impersonal and strictly objective and these characteristics are also expected from university coursebooks, the indispensable components of higher education. However, the assumption in which academic language avoids interaction with its readers and expressing a personal stance has long been recognised as false by linguists. Nevertheless, focusing on coursebooks, scholars may find severely limited resources in which to rely upon. Hopefully, in effectively remedying this situation, this presentation intends to reflect on what metadiscourse markers, particularly those signalling stance and engagement, appear in two coursebooks: in Richard Feynman's Lectures on Physics (English) and in Ágoston Budó's Kíséreti fizika (Hungarian). Due to the differences in the scientific traditions and Feynman's famously lecture-like style, it can be hypothesised that the two texts demonstrate highly different patterns in the use of metadiscourse.

PÁLINKÁS MAGDOLNA

Bőség zavara az angol nyelvi szakkönyv-piacon?

„Könnyű az angolosoknak, nagy a választék angol szaknyelvi könyvekből” szoktuk hallani más nyelven szaknyelvet oktató kollégáktól. Előadásomban ennek az állításnak járok utána. Jelenleg Magyarországon megjelent, könnyen hozzáférhető, az angol általános műszaki nyelv oktatására alkalmasnak tűnő különböző kiadók által kibocsátott könyvek egy részét veszem górcső alá. Valóban könnyen található olyan könyv vagy könyvek, melyek megfelelnek a BME Idegen Nyelvi Központban oktatók szempontjainak, mint például a nyelvi szint, tartalom, módszerek és nem utolsósorban a tananyagra jutó idő rövide (max. 28 óra)? Előadásomban nemcsak a jelenleg népszerű könyveket hasonlítom össze egymással, hanem a régebbi, több évtizeddel ezelőtt megjelent műszaki nyelv oktatására használt köteteket is. Megvizsgálom azt is, hogy a feladattípusok és módszerek hogyan változtak (ha egyáltalán változtak) az idők során. Célom tehát egyfajta feltérképezése a könyvpiacnak, mely segíthet a műszaki szaknyelvet oktatóknak a tananyagok kiválasztásában illetve összeállításában.

POLCZ KÁROLY

Angol-magyar megfeleltetések az online marketing terminológiájában szakszótárak és internetes glosszárriumok alapján

Az internet alapú elektronikus kereskedelem kezdete 1994-re tehető, ugyanis ebben az évben jelentek meg az első szalaghirdetések a hotwired.com oldalon. Ezzel párhuzamosan az online marketing mint szakma rohamos fejlődésnek indult kialakítva a saját, elsősorban angol nyelvű terminológiáját. A domináns nyelvi környezetben létrejövő terminusok hatással vannak a kisebb nyelvek terminológiájára. Nem kivétel ez alól a magyar nyelv sem. A magyar nyelvű szakmai kommunikációban egyre több angol terminus jelenik meg. Hipotézisem szerint a jelentős számú angol terminus megjelenésének a magyar szakmai kommunikációban egyik oka az lehet, hogy a rendelkezésre álló szakszótárak és internetes glosszárriumok nem minden esetben törekednek magyar terminusok megalkotására. A prezentáció két kutatási kérdést vizsgál: (1) Hogyan hatnak a domináns nyelvi terminusok a magyar terminusokra a szótárakban található megfeleltetések tükrében? (2) Milyen okokra vezethető vissza az angol terminusok viszonylag magas aránya a magyar nyelvű szakmai kommunikációban?

A kontaktnyelvészetből (Haugen 1950; Kontra 1981; Lanstyák 2006) és a fordítástudományból (Vinay-Dalbernet 1977/1995; Newmark 1988) ismert taxonómiák alapján egy olyan taxonómiát hoztam létre, amelynek segítségével kategorizálhatók a forrás- és célnyelvi terminusok közötti megfeleltetések. Összesen 906 forrás- és célnyelvi terminust vizsgáltam két angol-magyar marketingszótár és nyolc internetes glosszárrium alapján. Az eredmények azt mutatják, hogy a vizsgált források a terminusok megfeleltetése során viszonylag jelentős arányban alkalmazzák a közvetlen és a részleges kölcsönzést. Többek között valószínűleg ezzel is magyarázható az online marketing angol nyelvű terminusainak gyakori előfordulása a magyar nyelvű szakmai kommunikációban, ami a kódváltás és duplakódolás sajátos eseteihez vezethet.

SALMERÓN, MARIA JOSÉ

Linguistic and cultural asymmetries in divorce settlements' translations

The contrast among English and Spanish cultures and linguistic codes is completely obvious and they have always been the cause of translators' headaches. In settlements, those two elements become more important, therefore a contrastive analysis on cultural and linguistic asymmetries or anisomorphisms helps to lighten differences in legal language as well as in those from the settlements themselves. We will make a briefly overview of both legal systems and specifically which is the tradition in both legal cultures when resolving a marital conflict (types, judicial process and the settlement in undefended divorce petitions). Afterwards we will handle morphological, syntactic and lexical asymmetries to continue with the cultural ones. The inexperienced specialised legal translator will find in this paper a guide that will help to clarify and carry out an efficient and proper translation.

SÁNDOR ESZTER

Csoportdinamikai folyamatok a kooperatív üzleti angol órán – egy pilot kutatás eredményei

A szakemberek között széles körben elfogadott, hogy a csoportmunkának sok előnye van, elősegíti az eredményes nyelvtanulást. Magyarországon is számos tanulmány született, amelyek a csoport szerepét vizsgálták a nyelvtanulásban, azonban ezeknek a vizsgálatoknak a

fókuszában a középiskolai nyelvoktatás, illetve kisebb mértékben a nyelviskolai oktatás állt. Keveset tudunk arról, hogy milyen tényezők határozzák meg a felsőoktatásban tanuló hallgatók hozzáállását a csoportmunkához. Az előadás egy 2016 tavaszán készült kis mintán (N=52) elvégzett kérdőíves felmérés eredményeit mutatja be, amelyben kooperatív csoportokban tanuló hallgatók csoportmunkához való hozzáállását vizsgáltuk. A kutatás eredményei azt mutatják, hogy bár a csoportmunkához való hozzáállásuk alapvetően pozitív, a hallgatók akkor szeretnek igazán csoportban dolgozni, ha a személyes céljaik összeegyeztethetőek a csoport céljaival, ha sikeresnek érzik magukat, illetve, ha sikerül jó kapcsolatot kialakítani a csoport tagjaival. A kutatás arra is rávilágít, hogy míg a csoportkohézió kevésbé fontos a hallgatók számára, a csoporttagoknak adott és tőlük kapott visszajelzés kifejezetten negatívan hat a hozzáállásukra. A kutatás eredményeit felhasználva tudatosabban tervezhetjük meg a csoportmunkát, az elvégzendő tanulmányi feladatokat, ezáltal segítve a hallgatókat abban, hogy szívesebben vegyenek részt ilyen munkában.

SÁRKÁNYNÉ LŐRINC ANITA - HAMBUCH ANIKÓ - KRÁNICZ RITA - RÉBÉK-NAGY GÁBOR
Az egészségügyi intézményi kommunikáció változása és a párbeszédsek szekvenciális mintázata

Az előadásban ismertetett kutatások az intézmény képviselője és a kliens közötti kommunikáció (paternalista vs. közös döntéshozatali modell) lehetséges változását vizsgálták a párbeszédsek szekvenciális szerkezetének tükrében. A korpuszt 28 orvos-beteg dialógus és 7 kórházi tanóra, FOLKER 2.1 program segítségével átirat változata alkotta. A kvantitatív vizsgálatok a szószámra, a dialógusok hosszára, a beszédlépések valamint a szünetek számára és hosszára irányultak. A kvalitatív vizsgálatok a konverzáció elemzés módszerét követték. Az intézmény képviselője és a kliens közötti beszédlépések eloszlása megközelítőleg egyenlő volt, ugyanakkor az orvos illetve a kórházpedagógus beszédlépései hosszabbak voltak és terjedelmükben változatosabb képet mutattak. Szignifikáns eltérés mutatkozott a kliens részvételi aránya és a párbeszédsek beszédlépés száma, valamint az orvos részvételi aránya és a párbeszédsek teljes hossza között. A beszédlépések több mint felét az orvos-beteg párbeszédekben, illetve a kórházi tanórán átfedő megnyilatkozások jellemzik. A szekvenciális szerkezetre vonatkozó eredmények arra engednek következtetni, hogy az intézményi képviselő és a kliens részvétele a párbeszédekben nem tükrözi egyértelműen a paternalista döntéshozatalra jellemző a kommunikációs sémát, inkább a közös döntéshozatali modellre jellemző kommunikációs mintázatnak felel meg.

SEIDL-PÉCH OLÍVIA
Mely elektronikus lexikográfiai segédeszközök használatát oktassuk a szakfordítóképzésben?

Mára a szakfordítóipar és a szakfordítóképzés egyetlen szereplője sem vonja kétségbe az integrált fordítási környezet, azaz a fordítástámogató szoftverek használatának szükségességét. Ennek köszönhetően a hazai szakfordítóképzés is mindent megtesz a képzés során a legelterjedtebb fordítástámogató szoftverek alapvető működésének megismertetéséért. Ugyanakkor a számítástechnika fejlődésének köszönhetően és a technológiai akceleráció következtében napjainkra az elektronikus lexikográfiai segédeszközök és adatbázisok a (szak)fordítók és terminológusok munkájának fontos eszközeivé váltak. Mindannyian tanúi vagyunk azonban annak is, hogy az információs társadalom korában a ránk zúduló információ mennyisége eláraszt minket, és igen komoly gondot jelent

mindannyiunk számára az adott témában releváns tartalom hatékony megtalálása. Azon, hogy a szakfordító egy forrásnyelvi terminus helyes célnyelvi megfelelőjét minél gyorsabban megtalálja, sokszor a megbízás határidejének teljesítése múlik. Ezért mára szükségszerű feladattá vált, hogy a szakfordítóképzés is egyre nagyobb hangsúlyt helyezzen az elektronikus lexikográfiai segédeszközök és adatbázisok megismertetésére és használatának gyakorlati alkalmazására.

Az előadás kitér a szakfordítás számára meghatározó elektronikus lexikográfiai segédeszközök és adatbázisok ismertetésére és a legfontosabb keresési lehetőségek bemutatására.

SPICZÉNÉ BUKOVSZKI EDIT – NAGANO ROBIN LEE

PhD hallgatók publikációs tevékenységének kérdőíves vizsgálata

A tudományos tevékenység eredményeit bemutató magyar és idegen nyelvű cikkek, előadások elkészítése során a doktoranduszok számos kihívással szembesülnek. A kutatásunk célkitűzése egyfelől a publikálás során felmerülő nyelvhasználattal kapcsolatos problémák azonosítása és a PhD hallgatók publikációs tevékenységének megismerése; másfelől a felsőoktatási nyelvoktatás számára hasznosítható tanulságok levonása. A kutatásban a kérdőíves adatgyűjtés módszerét alkalmaztuk, amelynek során egy vidéki egyetem PhD hallgatóit és doktorjelöltjeit kérdeztük meg a publikációs tevékenységük tapasztalatairól. A kérdőíves felmérés válaszadóit két nagyobb diszciplináris csoportba osztottuk (társadalomtudományok és műszaki tudományok). A legfontosabb eredmények között ismertetjük a publikációk mennyiségi, műfaji és nyelvi megoszlását, valamint a hallgatók által érzékelt nehézségeket a magyar (L1) és más idegen nyelveken (L2, L3) történő publikálás során. Az eredmények hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a felsőoktatási nyelvoktatás támogassa a jövő tudósaink és kutatóinak a tudományos-szakmai közéletbe való sikeres bekapcsolódását.

STURCZ ZOLTÁN

Nyelvek, szaknyelvek – magyar szemmel – az első világháborúban

Az első világháborúban a hadi események során viszonylag korán kiderült, hogy a háború nemcsak veszélyes üzem, hanem nyelvigenyes üzem is. Bár meg kell állapítani, hogy a háború első hónapjaiban az ellenség, illetve az ellenségek nyelvével kapcsolatban inkább a negatív érzelmek, az indulatok elszabadulásáról beszélhetünk, de a tapasztalatok hamar meggyőzték a feleket, hogy a nyelvek körüli kérdésekben inkább a racionalizmusnak kell működnie. Ha magyar szemmel vizsgáljuk ezt a kérdéskört, akkor a nyelvi ügyeket tágabb körbe: az Osztrák-Magyar Monarchia teljes kommunikációs világába is bele kell helyezni. Mind a Monarchia egészéről, mind pedig a Magyar Királyságról egyértelműen elmondható az a tömör jellemzés, hogy: soknemzetiségű, sokkultúrájú, soknyelvű alakulat. A Monarchia mindkét felében legalább tíz nyelvet kell számba venni. Ez önmagában is, de egy háborús helyzetben pedig különösen felvet kommunikációs kérdéseket, és nemcsak köznyelvi, hanem szaknyelvi problémákat is. További problémakörökként vizsgálhatjuk a nyelvtudás elvárható szintjeit, illetve annak különböző nyelvhasználati területeit. A háború a maga menetével és tapasztalataival átstrukturálta nemcsak az idegen nyelvekkel kapcsolatos felvetéseket és a nyelvpolitikát, hanem sok tekintetben az anyanyelvi kommunikációt és nyelvhasználatot is.

Az első világháborúban a hadi események során viszonylag korán kiderült, hogy a háború nemcsak veszélyes üzem, hanem nyelvigenyes üzem is. Bár meg kell állapítani, hogy a háború első hónapjaiban az ellenség, illetve az ellenségek nyelvével kapcsolatban inkább a

negatív érzelmek, az indulatok elszabadulásáról beszélhetünk, de a tapasztalatok hamar meggyőzték a feleket, hogy a nyelvek körüli kérdésekben inkább a racionalizmusnak kell működnie. Ha magyar szemmel vizsgáljuk ezt a kérdéskört, akkor a nyelvi ügyeket tágabb körbe: az Osztrák-Magyar Monarchia teljes kommunikációs világába is bele kell helyezni. Mind a Monarchia egészéről, mind pedig a Magyar Királyságról egyértelműen elmondható az a tömör jellemzés, hogy: soknemzetiségű, sokkultúrájú, soknyelvű alakulat. A Monarchia mindkét felében legalább tíz nyelvet kell számba venni. Ez önmagában is, de egy háborús helyzetben pedig különösen felvet kommunikációs kérdéseket, és nemcsak köznyelvi, hanem szaknyelvi problémákat is. További problémakörökként vizsgálhatjuk a nyelvtudás elvárható szintjeit, illetve annak különböző nyelvhasználati területeit. A háború a maga menetével és tapasztalataival átstrukturálta nemcsak az idegen nyelvekkel kapcsolatos felvetéseket és a nyelvpolitikát, hanem sok tekintetben az anyanyelvi kommunikációt és nyelvhasználatot is érintve a stílus és a szókincs világát.

SZABÓ CSILLA

Specialised Translators' Competence Profile

Notably, there have been two major attempts to compile translators' competence profile since the early 2000s (i.e. PACTE and EMT). The latter investigation, conducted in 2009, highlighted the growing significance of a specific set of new skills summarized under the heading of 'translation services provision', including new items such as marketing, negotiating or planning skills. In the framework of an Erasmus + KA2 partnership, the Foreign Language Center of the University of Technology and Economics (BME), backed by the Austrian UniVie and the Spanish Hermes Translation Office, has undertaken the tedious task of in defining an up-to-date competence profile with a particular focus group: *specialized translators*. The new profile, in taking a broad range of market perspectives into account, is expected to offer a revised skills set which these professionals must acquire in order to improve, or merely retain, their employability in the translation market. This newly defined skills set will serve as a basis for various learning outcomes, which in turn will be translated into subjects, and incorporated into the curricula of (transferrable) training schemes designed for specialized translators.

TAKÁTS ZSUZSANNA

Az orvosi terminológia oktatásának folyamata a PTE ÁOK-n

Figyelemre érdemes, hogy Magyarországon, az Orvosi terminológia című tantárgy oktatása egyedül a PTE ÁOK Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézetében folyik heti 1 óra szeminárium + heti 1 óra előadás keretében. Ezen előadás célja, hogy bemutassa a tárgy oktatásának folyamatát. Bepillantást ad abba, hogyan épülnek fel a szemináriumi órák és az előadások. Felmérés készült arról, hogy mint alapozó tárgy, mennyire segíti a hallgatókat az anatómia tanulásában. Az előadás a következő kérdésekre keresi a választ: Megfelel-e az erre a célra írt, Orvosi terminológia című tankönyv az elvárásoknak? Milyen a magyar programon tanuló hallgatók hozzáállása az anatómiai nomenklátúra és a minimális latin grammatikai alapok elsajátításához? Milyen lehetőségek vannak a hallgatók motiválására terminológia kurzusokon. Az előadás a további kutatási tervek felvázolásával zárul.

TELLINGER, DUSÁN

Kulturális elemek a szaknyelvi fordításokban

A kultúrához kötött szavaknak nagy jelentőségük van mindenfajta szakfordításban, például a szakmai utasítások, illetve orvosságok használati utasításainak fordításánál is. A mai világban a műfordítás tízszázalékos részarányával a szakfordítással szemben tért veszített. Gyakori ma a jogi fordítás – mindenféle nehézségeket okozhatnak itt a kulturális elemek és az általános háttérismeretek hiánya a tapasztalatlan fordítóknál. Nem feledkezhetünk el a szociokulturához kötött kultúrszavak ismeretének kiépítéséről a fordítás-oktatásban, mert az is szükséges egy jól képzett fordító speciális felkészítése folyamatában. A fordítók képzésében fontos szerephez jutnak a szociális képességek, amelyek magukba foglalják az ismereteket a szabályokról, amelyek igazgatják a szociális kapcsolatokat az adott társadalomban. A fordítóknak a speciális képzésükben tehát meg kell hogy szerezzék a jövőbeli nyelvi és kultúrközvetítéshez a legszélesebb ismeretanyagot az egyetemes kultúrából. Publikációk sorában vázoltuk a fordító szaknyelvi és interkulturális kompetenciáját – a kultúrák közötti kommunikáció fontos feltételeit. A kultúrákon átívelő szakkommunikáció nemcsak nyelvi, de elsődlegesen pszicho-, szocio- és kontaktusnyelvészeti vizsgálatok tárgya. Az idegennyelv-oktatás célkitűzéseire tartoznia kell tehát a kulturális tudás továbbításának is, ami által a hallgatók megismerkedhetnek a fordítások kulturális hátterével. Nincs eléggé felkészülve a fordítói hivatásra egy olyan hallgató, aki nem ismeri jól a nyelveket mindenfajta terminológia terén, de a két kultúrában sem jártas teljesen.

TERESTYÉNYI ENIKŐ

Szinonimitás a magyar turisztikai szaknyelvben

Az emberi önkifejezésre törekvéshez hozzátartozik a kifejezés árnyaltsága és színessége is, ezt szolgálják a rokon értelmű vagy rokon jelentésű szavak. A szinonima alapvető kritériumai a következők: értelemazonosság, felcserélhetőség és behelyettesíthetőség. Nemcsak a köznyelvből, hanem a szaknyelvek szókészletéből is hozhatunk számos példát.

Feltételezésem az, hogy a szakmai nyelvhasználat során a kommunikáció absztrakciós fokától függően használnak szinonimákat. Ennek bizonyítására a Turizmus Bulletin magyar nyelvű negyedévente megjelenő szakmai folyóirat számait és a Magyar Turizmus Rt. által kiadott tájékoztatókat vetettem össze.

Előadásomban először értelmezem a szakirodalom alapján a szinonimitást. Majd példákat hozok a szinonímia használati területeire.

UGRIN ZSUZSANNA

Jógyakorlatok a szakfordítás oktatásában: a 2016-os Szent Jeromos napi konferencia tanulságai

A folyamatosan változó tudományos, technológiai és piaci környezetben a szakfordítók is egyre újabb kihívásokkal szembesülnek: ezért elengedhetetlen, hogy a képzőintézmények szüntelenül frissülő tantervekkel, innovatív módszerekkel készítsék fel a szakfordító-hallgatókat a piacra lépésre. A BME Tolmács- és Fordítóképző Központja, valamint a Professzionális Fordításszolgáltatók Egyesülete (Proford) által rendezett idei Szent Jeromos napi találkozások c. konferenciára az ország vezető szakfordítóképzéseinek oktatói – köztük jómagam – elhozták az utóbbi időszakban legsikeresebbnek bizonyult gyakorlatokat. Az

előadás először elméleti keretbe ágyazva ad látteleket a joggyakorlatokról, majd következtetéseket von le az ezek nyomán látható szakfordítás-oktatási trendekről. A piaci körülményeket szimuláló projektek, a rugalmas tanár-diák kooperáción alapuló anticipációs tanmenet, illetve a számítógépes fordítástámogató eszközök kreatív bevonása mellett hangsúlyos szerepet kap a hallgatói fordítások értékelése elméleti háttérének és gyakorlati megvalósulásának vizsgálata is.

VARGA ÉVA KATALIN

Helyzetkép a latin terminológia használatáról a magyar orvosi szaknyelvben

Nulla est medicina sine lingua Latina. A középkori közmondás most is igaz, az orvostudomány művelése napjainkban is elképzelhetetlen a latin terminológia ismerete és használata nélkül. A magyar orvosi szaknyelv három területen, az anatómiai nevekben, a receptírásban és a klinikai és kóronctani diagnózisokban használja a latint „élő nyelvként”: a terminusalkotás ma is zajlik, és a terminusok a latin nyelvtan szabályai szerint vannak megszerkesztve.

Sajnos egyre kevesebb hallgató érkezik latin előtanulmányokkal felvértezten az orvosi egyetemre. Sokakat meglephet, hogy az orvostanhallgatók számára a latin nem kötelező, csak kötelezően választható tárgy, és évről évre egyre kevesebb hallgató mutat hajlandóságot a tárgyfelvételre. Ezzel párhuzamosan szaporodnak a latin nyelvi hibák az orvosi szaknyelv minden területén, beleértve az egyetemi tankönyveket is. Különösen a recepteken találkozhatunk elborzasztóan hibás latin alakokkal.

Előadásomban helyzetjelentést adok a latin orvosi terminológia mai állapotáról. Néhány kirívó példával illusztrálom a riasztó jeleket. Rámutatok a magyar terminológia hiányosságaira és a más nyelvekben megfigyelhető esetleges megoldási lehetőségekre.

VARGÁNÉ KISS KATALIN

A 'forrás' terminus lehetséges értelmezései angol gazdasági szakszövegekben

Napjainkban a gazdasági/pénzügyi szakszövegek a szakfordítások jelentős részét képviselik. A megfelelő terminus kiválasztása sok esetben jelent kihívást a fordítónak. A helyes terminusválasztás alapfeltétele a terminus által jelölt fogalomnak a fogalmi rendszer(ek)ben történő elhelyezése.

A poliszémia és szinonímia jelenségének, továbbá a kontextus fontosságának tárgyalásával és példákkal történő alátámasztásával az előadás azt mutatja be, milyen módszerek segíthetik a fordítót a terminológiai munkában. Ezt szemlélteti a *forrás* terminus különböző fogalmi rendszerben történő ábrázolása, továbbá a terminus lehetséges angol és magyar nyelvű lexikológiai/lexikográfiai értelmezése.

VÁRKONYI ANDREA

A számviteli szaknyelv oktatásának zászlóshajója Magyarországon

A számviteli szaknyelv oktatásának bevezetése a felsőoktatásban a Budapesti Gazdasági Egyetem Pénzügyi és Számviteli Szaknyelvi Intézeti Tanszéke jogelődjének köszönhető. Az első angol nyelvű számviteli szaknyelvi jegyzet (Radványi, T. – Várkonyi, A. (1994): Angol V. Accounting and Information in Business. Pénzügyi és Számviteli Főiskola: Budapest) nappali tagozatos főiskolai hallgatók számára készült, amely később a távoktatási módszerek

alapján is továbbfejlesztésre került a főiskolán a távoktatási képzés bevezetéséhez. Azóta a számviteli szaknyelv oktatása a nappali tagozaton az angol, a német, a francia és az orosz, a távoktatási tagozaton az angol és a német szaknyelvi képzés szerves részét képezi, amelyben a budapesti intézmény mellett a zalaegerszegi és a volt salgótarjáni intézmény szaknyelvi oktatói is részt vesznek. A tanszék oktatói német nyelvből is készítettek nappali oktatási módszerekre épülő számviteli tananyagot (Virágh, Á. et al. (2011): Német pénzügyi-számviteli és üzleti nyelvkönyv. Akadémiai Kiadó: Budapest). A tanszék számviteli szaknyelv oktatásának specialitásaként megemlíthető, hogy a szaknyelvi képzés a középfokú nyelvtudás szintjéről indul és a szaknyelvi ismeretek átadásán túl kiterjed a szakmai tartalom közvetítésére és számonkérésére is. Az előadásban szó lesz az aktuális tantárgyat és tananyagot érintő változásokról, az oktatás színvonaláról.

VERESNÉ VALENTINYI KLÁRA

Hogyan válasszuk ki a megfelelő definíciót és kontextust a terminus meghatározásához?

A szaknyelvi szövegek fordításában a terminusok felismerése és fordítása teszi ki a fordítói munka egyharmadát, amennyiben nem áll rendelkezésünkre szakmai szószeret. A terminusok fordításánál a fordítói döntést a terminusok definíciója alapján hozzuk meg, amelyet egy olyan példamondattal (kontextussal) támasztunk alá, amelyben a fordítandó terminus szerepel. A megfelelő definíció és a releváns példamondat felkutatás időigényes kutatómunkát igényel, amelyet a terminusok definíciójának hiánya is nehezít. Ezt a megállapítást támasztják alá a képesítőfordítások terminuskutatásainak hibái. Előadásomban a megfelelő definíció és példamondat kiválasztását járom körül.

ZRÍNYI ANDREA

Interakciók a fogorvos-beteg kommunikációban

Az előadás fogorvos-beteg kommunikáció kutatási eredményeit foglalja össze fogorvosi rendelőben végzett hangfelvételek elemzése alapján. A kutatás fő iránya kvantitatív vizsgálat, ami a beszédlépések és beszélőváltások analízisére irányul. A kutatás szempontjai főképpen a párbeszéd belüli időzítésre vonatkoznak, mint pl. arra, hogy az elemzett orvos- beteg diskurzusokban milyen arányban követik egymást a beszélőváltások, az orvos vagy a beteg beszél többet, hányszor van átfedő megnyilatkozás, milyen gyakran és milyen nyelvi eszközökkel ragadják magukhoz a beszélők a szót és hogyan történik az átmenet. Arra az aspektusra is irányul a vizsgálat, hogy milyen esetekben hallgat mindkét beszélő, és mely beszédaktusnál törik meg a csendet. Hipotézisünk szerint az orvos hosszabban beszél és többször ragadja magához a szót és nem gyakori az együttbeszélés. Az elemzés a FOLKER transzkripció program segítségével történt. Az eredmények a hipotéziseket nem minden aspektus tekintetében igazolták, a beszélőváltást pl. sok esetben a beteg kezdeményezte.

ZSUBRINSZKY ZSUZSANNA

Nyelvi kifejezőeszközök a diplomácia szaknyelvben

Az angol a nemzetközi diplomácia és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok világszerte elterjedt és használt kommunikációs nyelve, jóllehet a tárgyalófelek számára az angol igen gyakran nem anyanyelv, hanem pusztán egy magas szinten elsajátított idegen nyelv. Ugyanakkor a diplomácia területén dolgozók abban mind egyetértenek, hogy az emberi

méltóság megőrzéséhez a kommunikációban résztvevőknek törekedniük kell arra, hogy beszédük békés, mindenki számára elfogadható megállapodásokhoz vezessen. A dolgozat a szemináriumokon használt változatos feladatokat valamint gyakorlatokat mutatja be, melyek segítségével a hallgatók a diplomáciában használatos nyelvi készségekre (pl., udvariasság, békés, szoros társadalmi kapcsolatok kialakítása, asszertivitás, empátia, nyelvváltás, és tárgyalási készségek, stb.) könnyedén tehetnek szert. A kommunikációs szituációk valamennyi nyelvi szinten alkalmazhatóak a kezdőtől a felsőfokú szintig, így mindenki talál benne a nyelvi szintjének megfelelő fordulatot az egyszerűbb nyelvi aspektusoktól az elvontabb jelentésbeli finomságokig. Reményem szerint mind a diplomácia területén dolgozók, illetve oda készülő jelöltek nagy hasznát veszik majd az itt bemutatott nyelvi készségfejlesztő ötleteknek.

A XVI. szaknyelvi konferencia résztvevői
Participants of 16th Annual Conference

NÉV / NAME	INTÉZMÉNY / INSTITUTE	E-MAIL CÍM / E-MAIL ADDRESS
Aradi András	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	aradia@inyk.bme.hu
Asztalos Réka	BGE, KVIK, Turizmus-Vendéglátás Szaknyelvi Intézeti Tanszék	asztalos.reka@uni-bge.hu
Bagaméri Zsuzsanna	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	bagazsu@gmail.com
Bajzát Tünde, dr.	Miskolci Egyetem, Idegennyelvi Oktatási Központ	tunde.bajzat@gmail.com
Balogh Dorka	PPKE JÁK	balogh.dorka@jak.ppke.hu
Bánhegyi Mátyás, dr.	BGE-PSZK	banhegyi.matyas@uni-bge.hu
Bánki Tímea	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	bankitimea@inyk.bme.hu
Barta Andrea, dr.	Semmelweis Egyetem Nyelvi Kommunikációs Igazgatóság	barta.andrea@semmelweis-univ.hu
Besznyák Rita	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	besznyak.rita@inyk.bme.hu
Beták Patrícia	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	betak.patricia@inyk.bme.hu
Bocz Zsuzsanna, dr.	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	drbocz@gmail.com
Czereová, Beáta, PhD	Technical University of Kosice, Department of Languages	beata.czereova@tuke.sk
Csányi Eszter	BGE PSZK	Csanyi.Eszter@uni-bge.hu
Csapóné Horváth Andrea, dr.	Széchenyi István Egyetem	csapone.andrea@sze.hu
Csikai Zsuzsa, dr.	PTE Anglisztika Intézet	csikai.zsuzsa@pte.hu
Dósa Ildikó, dr.	BGE-PSZK	dosaildiko229@gmail.com
Dudits András, dr.	SZTE BTK	dudits@lit.u-szeged.hu
Einhorn Ágnes, dr.	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	einhorn.agnes@inyk.bme.hu
Élthes Ágnes, dr.	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	elthesa@gmail.com
Fischer Márta, dr.	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	marta.fischer@inyk.bme.hu
Fogarasi Katalin	Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet	katalin.fogarasi@aok.pte.hu

Gajdos Zsuzsanna	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	gzsuzsa@inyk.bme.hu
Hambuchné Kőhalmi Anikó, dr.	PTE ÁOK ENYKI	aniko.hambuch@aok.pte.hu
Hegedűs Anita, dr.	Pécsi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar, Nyelvi Intézet	anita.hegedus@aok.pte.hu
Hübner Andrea	BGE Kereskedelmi Intézeti Tanszék	hubnerandrea05@gmail.com
Jakusné Harnos Éva, dr.	Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Idegen Nyelvi és Szaknyelvi Központ	jakusne.harnos.eva@uni-nke.hu
Jámbor Emőke, dr.	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	jambore@inyk.bme.hu
Jurkovič, Violeta, dr.	University of Ljubljana, Faculty of Maritime Studies and Transport	violeta.jurkovic@fpp.uni-lj.si
Kiszely Zoltán, dr.	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	zoltan.kiszely@inyk.bme.hu
Kóbor Márta, dr.	Pécsi Tudományegyetem BTK Francia Tanszék	kobor.marta@externet.hu
Koltai Andrea Klára	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	koltosz@inyk.bme.hu
Kovács Gabriella	BME GTK Idegen Nyelvi Központ ELTE Neveléstudományi Doktori iskola	gabriella.kovacs@inyk.bme.hu
Kránicz Rita, dr.	PTE ÁOK ENYKI	rita.kranicz@aok.pte.hu
Krisár Csilla	Bjorknes Hoyskole, Oslo	
Kurtán Zsuzsanna, dr.	SZOKOE	kurtanzs@gmail.com
Kuslits Mária	PPKE JÁK Nyelvi Lektorátus	kuslits.belane@jak.ppke.hu
Lešková, Olga, Mgr.	Technical University of Košice, Department of Languages	Olga.Leskova@tuke.sk
Lesznyák Márta, dr.	SZTE Angoltanár-képző és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék	lesznyakm@t-online.hu
Loch Ágnes, dr.	BGE Idegen Nyelvi és Kommunikációs Intézet	kovatsneloch.agnes@uni-bge.hu
Lukács András, dr.	BGE KVIK	lukacs.andras@uni-bge.hu
Mágocsi Nyina	Budapesti Corvinus Egyetem	magocsi.nyina@gmail.com

Mány Dániel	ELTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskola - Fordítástudományi Doktori Program	manydaniel91@gmail.com
Mátyás Judit, dr.	Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar	matyas@ktk.pte.hu
Mazurová, Helena, dr.	Technical University of Kosice Department of Languages	Helena.Mazurova@tuke.sk
Mészáros Ágnes, dr.	BGE Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg, 8900 Zalaegerszeg, Gasparich u. 18/A	meaghu@yahoo.com
Muráth Judit, dr.	Pécsi Tudományegyetem, Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont	murath@ktk.pte.hu
Nádai Julianna, dr.	Széchenyi István Egyetem, 9026 Győr, Egyetem tér 1.	nadaij@sze.hu
Nagano, Robin Lee	Miskolci Egyetem, Idegennyelvi Oktatási Központ, 3515 Miskolc- Egyetemváros	nyerobin@uni-miskolc.hu
Nagy Judit, dr.	Károli Gáspár Református Egyetem	nagy.judit@kre.hu
Németh Tímea, dr.	Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar	nemethtimi@yahoo.com
Neumayer Dénes	BGE KVIK	ndf.ggl@gmail.com
Pálincás Magdolna	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	palinkas@inyk.bme.hu
Polcz Károly, dr.	Budapesti Gazdasági Egyetem Külkereskedelmi Kar	kpolcz@gmail.com
Rébék-Nagy Gábor, dr.	PTE ÁOK ENYKI	gabor.n.rebek@ok.pte.hu
Ruzsbatzky Zsuzsa	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	rzsuzsa@inyk.bme.hu
Salmerón, María José	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	mjsesalm@gmail.com
Sándor Eszter	BGE PSZK Pénzügyi és Számviteli Szaknyelvi Intézeti Tanszék	eszter.sandor11@gmail.com
Sárkányiné Lőrinc Anita	PTE ÁOK ENYKI	anita.lorinc@aok.pte.hu
Sárvári Judit, dr.	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	sarvari@inyk.bme.hu
Seidl-Pécs Olívia, dr.	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	olivia@inyk.bme.hu
Sélleyné Gyuró Monika, dr.	Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar	gyuro@etk.pte.hu

Spiczéné Bukovszki Edit	Miskolci Egyetem Idegennyelvi Oktatási Központ	spicze.edit@gmail.com
Sturcz Zoltán, dr.	BME Műszaki Pedagógia Tanszék	sturcz.z@eik.bme.hu
Szabó Csilla, dr.	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	szcsilla@inyk.bme.hu
Szántóné Csongor Alexandra	PTE ÁOK Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet	alexandra.csongor@aok.pte.hu
Szenich Alexandra, dr.	BGE, KVIK, Turizmus-Vendéglátás Szaknyelvi Intézeti Tanszék	Szenich.Alexandra@uni-bge.hu
Takács Katalin	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	tkatalin@inyk.bme.hu
Takáts Zsuzsanna	PTE, ÁOK Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet	zsuzsanna.takats@aok.pte.hu
Tar Ildikó, dr.	Debreceni Egyetem, AGTC	ildikotar@econ.unideb.hu
Tellinger, Dušan, PhD., CSc	Šafárik-Egyetem, Košice	tellinger.dusan@gmail.com
Terestyényi Enikő, dr.	BGE-KVIK	terestyenyi.eniko@uni-bge.hu
Ugrin Zsuzsanna	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	ugrinzsuzsa@gmail.com
Varga Éva Katalin, dr.	Semmelweis Egyetem Nyelvi Kommunikációs Igazgatóság	varga.eva_katalin@semmelweis-univ.hu
Vargáné Kiss Katalin, dr.	Széchenyi István Egyetem	kathykis@sze.hu
Várkonyi Andrea, dr.	BGE Idegen Nyelvi és Kommunikációs Intézet	Varkonyi.Andrea@uni-bge.hu
Veresné Valentinyi Klára, dr.	Szent István Egyetem, GTK, TTI	veresne.valentinyi.klara@gtk.szie.hu
Warta Vilmos, dr.	PTE ÁOK Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet	vilmos.warta@aok.pte.hu
Zrínyi Andrea, dr.	PTE ÁOK Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézet	andrea.zrinyi@aok.pte.hu
Zsinka Lászlóné	BME GTK Idegen Nyelvi Központ	zsinka.edit@gmail.com
Zsubrinszky Zsuzsanna, dr.	BGE Külkereskedelmi Kar	zsubrinszky.zsuzsanna@uni-bge.hu

